11/1997. (V. 28.) NM rendelet

a természetgyógyászati tevékenység gyakorlásának egyes kérdéseiről

A természetgyógyászati tevékenységről szóló 40/1997. (III. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §[1] A nem-konvencionális gyógyító és a természetgyógyászati (a továbbiakban együtt: nem-konvencionális) eljárások körébe tartozó tevékenységi csoportokat (a továbbiakban: tevékenység), az annak végzésére jogosult személyek körét, valamint a kiegészítő, illetve helyettesítő tevékenységeket az 1. számú melléklet tartalmazza.

2. § (1)[2] A betegség megállapítása és a terápiás terv elkészítése, a beteg egészségi állapotának figyelemmel kísérése orvosi feladat. Az orvos vagy a beteg kezdeményezésére, a tevékenység végzésére képesített – nem orvos – személy részt vehet a beteg ellátásában, és a nem-konvencionális gyógymódot a (2) bekezdés kivételével, a természetgyógyászati képesítésének megfelelően előzetes orvosi vizsgálat, illetve szakellátás után vagy azzal párhuzamosan, a beteg rendszeres orvosi ellenőrzése mellett – kiegészítő tevékenységként – önállóan végezheti. Amennyiben a nem orvos, tevékenység végzésére képesített személy bevonását az orvos kezdeményezi, ehhez a beteg beleegyezése szükséges. A tevékenység megkezdése előtt az azt alkalmazni kívánó orvos is elvégezheti az előzetes szakorvosi vizsgálatot, amennyiben rendelkezik olyan szakorvosi képesítéssel, amely feljogosítja a beteg szakorvosi vizsgálatára és ellátására. A szakorvos – gyógyítói szabadságával élve – saját szakterületén belül megválaszthatja, hogy azon nem-konvencionális tevékenységek közül, amelyek elvégzésére jogosult, melyiket alkalmazza kiegészítő, és melyiket helyettesítő gyógymódként. Ha a beteg saját gyógykezelésébe természetgyógyászt kíván bevonni, azt a kezelőorvos nem akadályozhatja meg.

(2)[3] A tevékenység végzésére képesített nem orvos személy diagnózist nem állíthat fel, az orvos által felállított diagnózissal kapcsolatos terápiát nem módosíthatja, a beteget nem kezelheti előzetes orvosi vizsgálat nélkül, illetve az orvosi kezelés alatt álló személy esetén köteles konzultálni a kezelést végző orvossal; továbbá – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 110. § (4a) bekezdése szerinti, akupunktúra végzésére engedéllyel rendelkező személy kivételével – nem rendelhet és nem végezhet szervekbe, szövetekbe hatoló beavatkozást és akupunktúrát, kivéve a szenvedélybetegek leszoktatására alkalmazott fülakupunktúrát.

(3)[4] A nem-konvencionális gyógyító eljárásokon alapuló pszichoterápiás tevékenységet, illetve módszereket, pszichodiagnosztikus eljárást csak pszichiáter szakorvos és pszichoterápiás klinikai képesítéssel rendelkező orvos, valamint – az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – klinikai szakpszichológus végezhet.

3. § (1)[5] A tevékenységet végző személyek és szervezetek az egészségügyi dolgozókra vonatkozó jogszabályok és etikai normák szerint működnek.

---

1 Megállapította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 1. §. Hatályos: 1998. VII. 1-től.
2 Megállapította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 2. § (1). Hatályos: 1998. VII. 1-től.
3 Megállapította: 42/2015. (IX. 18.) EMMI rendelet 9. §. Hatályos: 2015. X. 19-től.
4 Megállapította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 2. § (2). Hatályos: 1998. VII. 1-től.
5 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) a).

(1a)[1] A Magyarországon orvosi oklevélhez kötött tevékenység végzésére nem jogosult, nem konvencionális tevékenységet végző személy a tevékenység végzése során – ideértve a tevékenység reklámozását is – nem keltheti azt a látszatot, hogy a tevékenység a konvencionális gyógyítási tevékenységet helyettesíti, valamint nevét és egészségügyi szakképesítése megnevezését úgy kell feltüntetnie, hogy azzal ne keltse azt a téves látszatot, hogy orvosi cím használatára és orvosi tevékenység folytatására jogosult.

(2)[2] A gyógyító-megelőző ellátásban előírt dokumentációban rögzíteni kell különösen a kiegészítő nem-konvencionális eljárás indokát, a beteg állapotát és annak változását.

(3)[3] A tevékenység gyakorlása során az azt végző személy nyilvántartja a *2. számú melléklet* szerinti adatokat.

4. § (1)[4] A tevékenység végzése során

a)[5] a külön jogszabály alapján a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) által gyógyszerként törzskönyvbe bejegyzett gyógyszer,

b)[6] az NNGYK által külön jogszabály alapján nyilvántartásba vett gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag vagy készítmény,

c)[7] a külön jogszabály alapján az NNGYK által esetileg engedélyezett készítmény,

d)[8] az NNGYK-hoz bejelentett különleges táplálkozási igény kielégítését szolgáló élelmiszerek, valamint

e) a külön jogszabály alapján minősített gyógynövény

használható.

(2)[9] Magyarországon nem törzskönyvezett homeopátiás készítmény abban az esetben alkalmazható, ha a törzskönyvezés iránti eljárás már megindult, és az NNGYK a készítményt nyilvántartásba vette.

(3)[10] A műszerek, eszközök alkalmazását is igénylő tevékenység végzése során kizárólag az NNGYK érvényes engedélyével rendelkező eszközök használhatók.

5. § (1)[11] Az R. 3. § (1) és (2) bekezdése szerinti vizsgát az Országos Kórházi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKFŐ) folytatja le, és közzéteszi a vizsgaszabályzatot. A vizsgabizottság tagjait az OKFŐ javaslatára az egészségügyért felelős miniszter hagyja jóvá, és kijelöli a vizsgabizottság elnökét.

(2)[12] Az OKFŐ a vizsgát tett személyekről nyilvántartást vezet.

(3)[13] A vizsga sikeres teljesítéséről az OKFŐ bizonyítványt állít ki, amelynek formai és tartalmi követelményeit az OKFŐ által meghatározott és a honlapján közzétett vizsgaszabályzat tartalmazza.

6. § (1) Ez a rendelet 1997. július 1. napján lép hatályba.

---

1 Beiktatta: 42/2015. (IX. 18.) EMMI rendelet 10. §. Hatályos: 2015. X. 19-től.
2 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) b).
3 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) a).
4 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) a).
5 Módosította: 10/2011. (III. 30.) NEFMI rendelet 3. § (1) aa), 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § a), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § a).
6 Módosította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § b), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § b).
7 Módosította: 10/2011. (III. 30.) NEFMI rendelet 3. § (1) ab), 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § b), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § b).
8 Módosította: 10/2011. (III. 30.) NEFMI rendelet 3. § (1) ac), 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § c), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § c).
9 Módosította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § b), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § b).
10 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) a), 10/2011. (III. 30.) NEFMI rendelet 3. § (1) b), 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § d), 28/2023. (VIII. 10.) BM rendelet 5. § b).
11 Megállapította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 11. §. Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § a), b), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § a), b).
12 Módosította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § e), 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § c), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § c).
13 Beiktatta: 54/2015. (XI. 24.) EMMI rendelet 1. §. Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § d), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § d).

(2)[1] A rendelő létesítésére vonatkozó előírásokat a *3. számú melléklet,* a tevékenységi csoportok szakmai és vizsgakövetelményeit – az R. 2. § (1)–(3) bekezdései szerinti vizsga kivételével – a *4. számú melléklet* tartalmazza.

(3)[2]

7. §[3]

1. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez

Nem-konvencionális tevékenységek[4]

1.[5] Csak orvos által végezhető tevékenységek
– Manuálterápiás eljárások.*
– Hagyományos kínai orvoslás.
– Neurálterápiás módszerek.
– Minden egyéb olyan nem-konvencionális eljárás vagy módszer – a 3. pontban felsoroltak kivételével –, amelyek képzésére orvostudományi egyetem tanfolyamot és vizsgát szervez vagy, ilyen tanfolyamot és vizsgát akkreditál.

1a.[6] A hagyományos kínai gyógyászat területén az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 110. § (4a) bekezdése szerinti engedéllyel rendelkező személy által végezhető, az engedélyben megjelölt tevékenység.

2.[7] Gyógytornász felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy az 1. pont szerinti tevékenységek közül a *-gal jelöltet végezheti a gerincmanipulációs műfogások kivételével.

3. Orvosi és egyéb felsőszintű egészségügyi szakképesítés nélkül végezhető tevékenységek

a) Csak szakképesítés megszerzése után végezhető természetgyógyászati tevékenységek:
– Akupresszúra
– Alternatív mozgás- és masszázsterápiák
– Életmód-tanácsadás és terápia
– Reflexzóna terápia

b) Vizsgával záruló továbbképzéssel megszerezhető képesítés után végezhető tevékenységek:
– Alternatív fizioterápiás módszerek
– Bioenergiát alkalmazó módszerek
– Fitoterápia
– Fülakupunktúrás addiktológiai eljárások
– Kineziológiai módszerek
– Szemtréning eljárások

2. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez

A természetgyógyászati tevékenységet végző személyek által nyilvántartandó adatok

1. A kezelt személy személyi adatai (név, leánykori név, születési hely és idő, anyja neve, lakcím).

---

1 Módosította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 5. § (2) a).
2 Hatályon kívül helyezte: 118/2008. (V. 8.) Korm. rendelet 39. § 18. Hatálytalan: 2008. V. 16-tól.
3 Hatályon kívül helyezte: 118/2008. (V. 8.) Korm. rendelet 39. § 18. Hatálytalan: 2008. V. 16-tól.
4 Megállapította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 3. § (1). Hatályos: 1998. VII. 1-től.
5 Megállapította: 75/1999. (XII. 28.) EüM rendelet 2. §. Hatályos: 2000. I. 1-től.
6 Beiktatta: 42/2015. (IX. 18.) EMMI rendelet 11. §, 3. melléklet. Hatályos: 2015. X. 19-től.
7 Megállapította: 24/1998. (VI. 17.) NM rendelet 3. § (2). Hatályos: 1998. VII. 1-től.

2. A természetgyógyászati tevékenység indokának rövid leírása, beleértve a kórelőzményeket, az orvos által megállapított diagnózist és javasolt terápiát.
3. Az elvégzett természetgyógyászati kezelés ismertetése, a természetgyógyász által javasolt terápia.
4. A természetgyógyászati kezelés időpontja(i) és a kezelt személy állapotában bekövetkezett változás leírása.

3. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez [1]

A természetgyógyászati rendelő kialakítására vonatkozó előírások

A természetgyógyászati rendelőnek

a) a műszaki előírások figyelembevételével legalább 12 m^2 alapterületű – a négyszemközti természetgyógyász-beteg találkozásra lehetőség szerint alkalmat adó – rendelőhelyiséggel,
b) várószobával,
c) WC-vel és a beteg számára kézmosási lehetőséggel
kell rendelkeznie.
A várószobának közforgalmú helyről megközelíthetőnek kell lennie. A rendelőhelyiségben biztosítani kell a megfelelő fűtést, világítást, valamint a hideg-meleg folyóvizes kézmosási lehetőséget.

4. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez [2]

Természetgyógyászati tevékenységek szakmai és vizsgakövetelményei

AKUPRESSZŐR

I. A szakképesítésre vonatkozó adatok

1. Szakképesítés megnevezése: akupresszőr
2. Képzés formája: iskolarendszeren kívüli

II. A szakképesítés munkaterülete

A munkaterület rövid, jellemző leírása:
Az akupresszőr tevékenysége a hagyományos kínai orvoslás és akupunktúrás pontok és vezetékek ismeretén alapul. Az akupresszőr az akupunktúrás pontokat vizsgálja és ujjnyomással vagy más mechanikai hatással kezeli.
Az akupresszőr, miután tájékozódott a beteg addigi orvosi ellátásáról, anamnézist állít össze a kínai orvoslás szabályai szerint, majd akupresszúrás kezelési tervet készít, és a program szerint a beteget rendszeresen kezeli. Kezelési módszerei között az akupresszúrán kívül szerepelnek más kínai masszázstechnikák is. Az állapot változását a beteg visszajelzései, valamint kezelőorvosi konzultáció alapján észleli és a programot szükségszerűen módosítja. Ha a beteg a megfelelő orvosi vagy más szakellátásban még nem részesült, a megfelelő helyre továbbirányítja. Az akupresszőr a kínai orvoslás szabályai szerint betegségmegelőző kezeléseket is végez, a beteget az egészséges életmódra neveli.

1 Módosította: 11/2013. (II. 7.) EMMI rendelet 4. §, 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 13. §.
2 Módosította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 12. § f).

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

– Természetgyógyászati nómenklatúrát alkalmaz.
– Betartja kompetencia határait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint.
– Tevékenysége során alkalmazza a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit.
– Tevékenysége során felhasználja a hagyományos távolkeleti gyógyászati ismereteit.
– Tevékenysége során alkalmazza anatómiai, élettani, kórtani és elsősegélynyújtási ismereteit.
– Tevékenysége során alkalmazza klinikai alapismereteit.

Alapfeladatok:
– Tevékenységét a vonatkozó jogszabályok és az etikai normák szerint végzi.
– Kommunikációs feladatok végzése.
– Dokumentációs feladatok végzése.
– Tevékenységével kapcsolatos fertőtlenítő eljárásokat végez, betartja a higiénés előírásokat.
– A biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai feltételeket biztosítja.

Speciális feladatok:
– Anamnézis-készítés.
– Kezelési terv felállítása, a kezelés eredményének megfelelő módosítása.
– Tanácsadás, bizonyos kezeléselemek betanítása.
– A tervek szerinti akupresszúrás és más mechanikus kezelés.
– Segédkezés természetgyógyász-akupunktőr orvos rendelőjében.

2. Követelmények

2.1. A legfontosabb feladatcsoportok követelményei:

A hallgató legyen képes:
– ismertetni és használni a természetgyógyászati nómenklatúrát,
– jogi és etikai ismeretei alapján betartani kompetencia határait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint,
– alkalmazni tevékenysége során a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit,
– felhasználni a hagyományos távol-keleti gyógyászati ismereteit,
– az anamnézis készítéséhez a tevékenység szakszerű végzéséhez legyen képes alkalmazni anatómiai, élettani, kórtani, elsősegélynyújtási és klinikai ismereteit.

2.2. A követelmények szakmai tartalma:

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL

Anatómiai alapismeretek
– A mozgásrendszer
  = a csontokról általában,
  = részletes csonttan,
  = az ízületek,
  = általános izomtan,
  = részletes izomtan.
– A keringés szervrendszere

= vér jellemzői, vércsoport-meghatározás,
= a szív anatómiája,
= az erek anatómiája, a vérkörök.
– A légzőrendszer anatómiája.
– Az emésztőrendszer anatómiája
= a felső, középső és alsó szakasza,
= anyagcsere.
– A kiválasztórendszer anatómiája.
– A nemi szervek anatómiája
= férfi,
= női.
– A neuroendokrin rendszer anatómiája.
– Az idegrendszer feladata, felosztása.
– Az agyvelő és gerincvelő anatómiája, működése.
– Az érzékszervek anatómiája
= szem,
= fül,
= bőr,
= szaglás, ízlelés.

Élettani alapismeretek
– Szív élettana.
– Erek élettana.
– Vérkeringést befolyásoló tényezők.
– Vérnyomást befolyásoló tényezők.
– A mozgás, izomműködés élettana.
– A légzőrendszer élettana.
– Légzést befolyásoló tényezők, légzés hatása az energiaellátásra.
– Emésztőrendszer élettana.
– Emésztést befolyásoló tényezők, táplálkozás hatása az energiaellátásra.
– Kiválasztást befolyásoló tényezők.
– Nemi szervek élettana.
– Szexualitást befolyásoló tényezők.
– Neuroendokrin szervek élettana.
– Idegélettani alapfogalmak.
– A magasabb idegműködés szerepe.
– Az érzékszervek élettana.
– Az immunrendszer szerepe.
– Hő reguláció.

Kórtani alapismeretek
– A betegség etológiája
= élettelen kórokozók,
= élő kórokozók.
– Általános kórtan
= a betegség szakaszai és kimenetele,
= a szervezet válaszreakciói,
= a szövetek kóros elváltozásai,
= a gyulladások,
= a daganatok.
– Részletes kórtan
= a keringés szervrendszere,
– a vér kórtana,
– a szív kórtana,
– az erek kórtana,
– centrális és perifériás keringési elégtelenség,
– magas vérnyomás, alacsony vérnyomás,

– perifériás keringési zavarok,
= a légző rendszer kórtana,
– fulladás, mint tünet lehetséges okai,
= az emésztő rendszer és emésztőmirigyek, az epeutak kórtana,
– funkcionális és organikus kórképek,
= a kiválasztó rendszer kórtana,
= a neuroendokrin rendszer kórtana,
= anyagcsere kórtana,
= az idegrendszer betegségeinek csoportosítása,
– az agynyomás fokozódás tünetei,
– az eszméletvesztés kórélettana,
– főbb pszichiátriai kórképek,
= daganatos betegségek,
= fertőző betegségek,
= betegségcsoportok tünetei, amikor orvoshoz kell irányítani a beteget.

Klinikai alapismeretek
– Szív- és érrendszeri betegségek.
– Gasztro-enterológiai betegségek.
– Szemészeti betegségek.
– Bőrgyógyászati betegségek.
– Pszichiátriai betegségek.
– Fül-orr-gégészeti betegségek.
– Daganatos betegségek.
– Endokrinrendszer betegségei.
– Anyagcsere-betegségek.
– Urológiai betegségek.
– Nőgyógyászati betegségek.
– Légúti betegségek.
– Sebészeti betegségek.

Elsősegélynyújtási alapismeretek
– Az elsősegélynyújtás fogalma és szabályai.
– A mentőláda felszerelése, az elsősegélynyújtás eszközei.
– Az életjelenségek vizsgálata: a halál jelei.
– A reanimáció.
– Teendők eszméletvesztés esetén.
– A sebek fogalma, fajtái.
– Az elsődleges sebellátás.
– A kötözés szabályai.
– Testtáj kötések.
– A vérzés fogalma, típusai.
– Elsődleges vérzéscsillapítás.
– A törés, a ficam és a rándulás fogalma és jellemzői.
– Elsősegélynyújtási feladatok.
– Teendők áramütés, villámcsapás és sugárkárosodás esetén.
– Az Országos Mentőszolgálat feladatai.
– A mentőkocsi típusai és felszereltségük.
– A mentő hívása, teendő a megérkezésig.
– A sérültek elhelyezése a baleset színhelyén.
– Tömeges baleset és az elsősegélynyújtási feladatok.
– A baleset megelőzése.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL

Természetgyógyászati propedeutika

A természetgyógyászat története, filozófiai alapjai:

– védikus filozófia, ajúrvédikus orvoslás,
– taoista filozófia, hagyományos kínai orvoslás,
– buddhista filozófia, hagyományos tibeti orvoslás,
– modern európai természetgyógyászat filozófiai és történeti gyökerei,
– magyar népgyógyászat filozófiai vonatkozásai és története,
– gyógyító eljárások és hozzájuk kapcsolódó gondolkodásmódok.

A természetgyógyászati meggondolások biokémiai, élettani, kórélettani alapjai:
– Az élet szerveződése
= a biomolekulák,
= szupramolekuláris komplexek,
= sejtszervecskék (sejtorganellumok),
= a sejt,
= a sejt és közvetlen környezete (mikromiliő),
= a szövet,
= a szerv,
= a szervrendszer,
= a szervezet,
= a szervezet és környezete (makromiliő).
– A regulációs medicina biokémiai alapjai:
= az alaprendszer fogalma, felépítése, szerepe,
= az alaprendszer kóros működése és az azt kiváltó tényezők,
= a szervezet kompenzációs mechanizmusai,
= az alapreguláció fogalma, a regulációs folyamatok a természetgyógyászatban,
= „multidimenzionális folyamatok” és „nyitott rendszer” paradigmái,
= terápiás akadályok, biológiai zavarómezők, gócok.

Pszichoimmunológia

– A természetgyógyászat energetikai alapismeretei:
= filozófiai megközelítések a bioenergetika megértéséhez,
= a bioenergia fizikai alapjai,
= definíciók,
= a bioenergia érzékelése, mérése,
= az élő szervezet normális belső energiarendszerének természettudományos és tradicionális megközelítései,
= energiaáramlás testen belül (kínai és indiai megközelítés),
= energiamező az emberi test körül (természettudományos ismeretek és extraszenszek beszámolói),
= a normális bioenergetika valós és vélhető változásai betegségek és környezeti behatások során,
= a természetgyógyászati gyógymódok közös energetikai kapcsolódása.
– A természetgyógyászatban használatos alapvető definíciók:
= természetgyógyászat és szinonimái (orvosi, jogi, tartalmi definíciók),
= a természetgyógyászat meghatározó jegyei,
= a természetgyógyászat felosztása (klasszikus, modern, tradicionális),
= egészség – betegség,
= holisztika,
= zöldmozgalom,
= bioreform.
– A természetgyógyászat makrostruktúrája:
= az ember egészségét befolyásoló belső tényezők,
= az ember egészségét befolyásoló külső tényezők,
= a természetgyógyászat helye az orvoslásban, kapcsolatrendszere,
= a természetgyógyászat helye a krónikus betegségek kezelésében,
= a természetgyógyászat helye a klinikai betegellátásban,

= a természetgyógyászat felosztása és kapcsolódása a mai orvostudomány egyes módszereihez,
= a természetgyógyászat, a pszichológia és az orvostudomány határterületén megjelent módszerek.
– A természetgyógyászat helye a mai orvostudományban és az egészségügyben:
= kompetenciahatárok, szakmai egyeztetések,
= oktatás, továbbképzés,
= a természetgyógyászat integrációja a különböző szakmák esetén.
– A megelőzés, gyógyítás és rehabilitáció természetgyógyászati módjai:
= a komplementer orvoslás helye, szerepe a megelőzés, a gyógyítás és a rehabilitáció terén,
= a természetgyógyászati módszerek értékelése, besorolása, bizonyítottsága,
= a természetes gyógymódok alkalmazásának színterei.
– A gyógyító–kliens kapcsolat.
– A természetgyógyász személye, magatartása.

Klasszikus természetgyógyászati módszerek

Életmódterápia:

– részvétel egy legalább 5 napos saját élményű bentlakásos életmódtáborban,
– az egészséges életmód alapelvei,
– a hatékony egészséges életmódra nevelés alapelvei,
– az életmódhoz tanácsot adó személy hitelességének kérdései,
– az életmódváltás pszichológiai háttere,
– az életmódra nevelés színterei,
– az egészséges életmódra nevelés módszerei.

Természetgyógyászati táplálkozástan és dietetika:
– a táplálkozás biokémiája,
– a természetgyógyászati táplálkozásterápiákról általában,
– a hagyományos táplálkozási rendszerek
= ájurvédikus,
= Are Waerland rendszere,
= makrobiotika,
= Shelton/Diamond-rendszer,
= Hay-féle választódiéta,
= mazdaznan módszer,
= vegetárius étkezés értékelése,
= az Oláh Andor-féle táplálkozási rendszer,
= természetgyógyászati diéták, kúrák,
= Gerson-diéta,
= Buchinger–Lützner-féle léböjt,
= Schrott-kúra,
= Mayr-kúra,
= táplálkozási zavarok következményei,
= táplálkozási anamnézis,
= ételallergia,
= vegetárius gyermek,
= a természetgyógyászati diéták, kúrák indikációi, ellenjavallatai, veszélyei.

Természetgyógyászati víz- és természeti elemterápiák:
– a fizioterápia és a természetgyógyászati elemterápiák kapcsolata,
– a természetgyógyászati elemterápiák élettani és biokémiai értékelése,
– geoterápia,
– helioterápia, nappótló készülékek,
– szauna és egyéb forrókamrák,
– légfürdő, légzésgyakorlatok, légzésterápia,

– Kneipp-féle vízgyógyászatról általában,
– a Kneipp-féle vízgyógyászat alkalmazásának alapelvei,
– Kneipp-módszerek hatása, javallata, ellenjavallata, technikája
= lemosások,
= leöntések,
= pakolások,
= zuhanyok,
= a speciális Kneipp-módszerek,
= félfürdők, fürdők,
– szauna,
– szolárium,
– klímaterápia,
– hazánk gyógyvizei és jelentőségük.

Fitoterápia:
– a fitoterápia alapjai
= története,
= oki-tüneti kezelés megfontolása a terápia során,
= receptúra képzés;
– a fitoterápia klinikuma
= immunstrumuláns gyógynövények,
= tápcsatornára ható gyógynövények,
= bőrbetegségek gyógynövénykezelése,
= húgyúti betegségek gyógynövényei,
= légúti betegségek gyógynövényei,
= nyugtató hatású gyógynövények,
= keringési betegségek gyógynövénykezelése;
– apiterápia,
– aromaterápia,
– gyógynövények alkalmazása gyógyszerforma szerint,
– gyógynövények begyűjtése és kezelése során követendő legfontosabb szabályok.

Természetgyógyászati mozgás és mozgatásterápiák:
– A hagyományos és a természetgyógyászati mechanoterápiák élettani alapjai.
– Do-in.
– Siatsu.
– Jóga ászanák élettani hatása.
– Jógaterápia.
– Qi-gong.
– Waitang-kung.
– Meir–Schneider komplex mozgatásrendszere.
– Callanetics.
– Légzésterápia.
– Akupresszúra.
– Thai masszázs.
– Masayuki masszázs.
– Kötőszöveti masszázs.
– Láb reflexológia.
– Kéz reflexológia.
– Feldenkreis módszer.
– Alexander módszer.
– Fül reflexológia.
– Gyógylovaglás.
– Táncterápiák.
– Jogging, túrázás, úszás.

Természetgyógyászati állapotfelmérő módszerek:

– Kapcsolat a szokásos orvosi diagnosztika és a természetgyógyászati vizsgálatok között.
– Anamnézis a természetgyógyászatban.
– Mikrorendszerek diagnosztikai értékelése:
= az akupunkturális pont jellemzői, mikroakupunktúrás rendszerek,
= arc reflexológiai vizsgálata,
= fül reflexológiai vizsgálata,
= írisz reflexológiai vizsgálata,
= chiromantia,
= láb diagnosztika,
= nyelv reflexológiai vizsgálata,
= orr reflexológiai vizsgálata,
= szájüreg és a szájüregi képletek reflexológiai vizsgálata,
= japán hasi diagnosztika,
= dr. F. X. Mayr-féle vizsgálat.
– Asztrológia modern értékelése.
– Műszeres vizsgálatok a természetgyógyászatban:
= Voll-féle elektroakupunktúrás vizsgálat,
= Ryodoraku vizsgálat,
= dekódermérés,
= termovíziós diagnosztika,
= regulációs termográfia,
= VEGA teszt.
– Manuális medicina diagnosztikája.
– Kineziológiai vizsgálat.
– Bioenergetikai vizsgálat:
= műszeres vizsgálatok,
= emberi érzékelés értékelése,
= változások a szervezet normális bioenergiamezőiben és áramlásaiban,
= tradicionális távolkeleti módszerek az energiaváltozások felderítésére,
= testi-lelki állapotok, betegségek, élethelyzetek jellegzetes energetikai hatása,
= radiesztéziás vizsgálat.
– Pulzus kínai és indiai rendszerű vizsgálata.
– Laboratóriumi vizsgálatok a természetgyógyászatban.

Modern természetgyógyászati módszerek

Antropozófus orvoslás
– története, filozófiai háttere,
– jelentősége ma, gyakorlásának szabályai
– klinikai gyakorlata,
– gyógyszergyártása,
– euritmia,
– művészetterápia.

Biológiai fogorvoslás
– története,
– meghatározása, jelentősége,
– szájban levő zavarómezők, gócok jelentősége az alaprendszer terhelésének tükrében,
– fogorvosi beavatkozások veszélyei
= szájáram,
= amalgámprobléma értékelése,
= turbina jelentősége,
= beültetett csapok,
– diagnosztika,
– Voll-féle elektroakupunktúra szerepe a biológiai fogorvoslásban,

– terápiás lehetőségek.

Biofizikai és biokémiai elvekre épülő természetgyógyászati terápiák
– enzimterápia,
– hangterápia,
– magnetoterápia,
– színterápia,
– HOT,
– oxigénterápia,
– ózonterápia.

Homeopátia
– története, fejlődése,
– alapelvei (hasonlósági szabály, potenciálás, gyógyszervizsgálat),
– homeopátiás anamnézis (különleges fogalmak, gyógyszertalálás, hierarchizálás, repertorizáció),
– gyógyulás homeopátiával,
– miazma tan a homeopátiában,
– irányzatok a homeopátiában,
– tudományos igazolhatósága,
– a homeopátia előnyei, lehetőségei, korlátai, határai.

Kozmo- és bioenergetika
– kölcsönhatás két személy energiarendszere között (emberközi kapcsolatok, terápiás kapcsolatok, a bioenergetikus tevékenysége),
– a bioenergia-kezelést végző személlyel szembeni elvárások, felkészültsége,
– a vizsgálat és a terápia illeszkedése,
– a bioenergia-kezelés vélhető és bizonyított preventív jelentősége,
– a bioenergia-kezelések módszerei,
= „bioenergetika”,
= reiki,
= fényadás,
= radiesztézia,
– a bioenergia-kezelések indikációi,
– a bioenergia-kezelések veszélyei, ellenjavallatai.

Manuális terápia, kiropraktika, oszteopátia
– története, tárgya,
– alapfogalmak,
– funkcionális ízületi blokk (FIB) kórélettana,
– a manuális medicina diagnosztikai és terápiás kapcsolódása,
– indikációi, kontraindikációi,
– a gerinc és a belső szervek kapcsolatai,
– prevenció,
– veszélyei, a terapeuta képzettsége.

Kineziológia
– „Touch for Health”,
– „EDU-K” és a Brain Gym terápia,
– „Tree in One Concept”.

Méregtelenítő terápiák
– méregtelenítés meghatározása és jelentősége a természetgyógyászatban,
– a mérgek és salakanyagok biokémiai, klinikai meghatározása,
– méregtelenítő módszerek a bőrön keresztül,
– méregtelenítő módszerek a tüdőn keresztül,
– méregtelenítő módszerek a gyomor-bélrendszeren keresztül,
– kólonhidroterápia,
– méregtelenítő módszerek a vesén keresztül,

– a böjt,
– egyéb intenzív diétás módszerek,
– környezeti mérgek,
– fitoterápiás méregtelenítés.

Mikrobiológiai terápiák
Mikro- és makroterületek ingerterápiái – akupunktúra rendszerek
– Ingerforrások szerinti felosztás
= elektromos áram, mágneses tér,
= laser terápia,
= hideg, hő terápia,
= köpölyözés, moxa,
= injekciós technikák.
– Akupunktúra rendszerek
= hagyományos kínai testakupunktúra,
= mikrorendszerek.
– Akupunktúra a prevencióban.

Neurálterápia (Huneke-féle)
– története,
– elméleti háttere (az alaprendszerrel való kapcsolata, szegment-regulációs komplexum, vegetatív idegi hálózat),
– alapfogalmai (zavarómező, góc, „szekunden fenomén” (másodpercjelenség), infiltráció, gelózisok, miogelózisok, trigger pontok),
– kezelési módok (quaddli, infiltráció, ganglionkezelés, kezelési programok),
– indikáció, kontraindikáció,
– eszközei, a kezeléshez használt anyagok tulajdonságai,
– veszélyei.

Növényterápiák (hatóanyagelvű fitoterápián kívüli használati módok)
– alacsony potenciájú, növényi alapanyagú homeopátiás szerek,
– Bach-virágterápia,
– növények választása, tesztelése,
– népi gyógynövényhasználat,
– kínai gyógynövényhasználat,
– ájurvédikus gyógynövényhasználat.

Naturkonform technikák
– egészségünket befolyásoló tényezők,
– környezeti medicina
= kémiai anyagok,
= elektromágneses terek,
= természetidegen, természetközeli lakó-, munka-, hobbykörnyezet, közlekedés,
– ökológia, humánökológia, biogazdálkodás.

Naturkonform életmód
– politikai-jogi vonatkozások,
– pénzügyi-gazdasági vonatkozások,
– ökológiai-ökonómiai vonatkozások.

Hagyományos távol-keleti gyógyászat

Ájurvédikus gyógyászat
– filozófiai áttekintés, életmód,
– prevenció,
– ájurvédikus orvosi szakmák,
– kezelési módszerek.

Tibeti medicina
– filozófiai háttér,

– gyógyszerei,
– egyéb módszerei.

Hagyományos kínai medicina
– gondolkodási rendszer, yin-yang egyensúly,
– mozgásrendszer,
– táplálkozástan,
– gyógynövényhasználat,
– masszázs.

Hagyományos népi gyógyászat

– A népgyógyászat közös jellemzői.
– Európán kívüli népek gyógyászata.
– Európai népek gyógyászata.
– Magyar népi orvoslás
= története,
= jelentős gyűjtései, gyűjtői,
= ma élő népi orvoslás értékei.

Társszakmák a természetgyógyászatban

Pszichoterápia és pszichológia alapjai
– Személyiséglélektan.
– Fejlődéslélektan
– Pszichopatológia.
– Transzpersyonális pszichológia.
– Relaxáció.
– Immaginatív-, szimbólumterápia.
– Kreatív terápiák.
– Művészetterápiák.
– Hipnózis.
– Pszichodráma.
– Személyközpontú megközelítés.
– Csoportdinamikai módszerek.
– Humanisztikus technikák.

Fizioterápia alapjai
– Balneológia.
– Gyógytorna.
– Gyógymasszázs.
– Elektroterápia.
– Dietetika.
– Vodder-féle manuális limfás drenázs.
– Gyógyúszás.

Természetgyógyászati klinikum

– Szív- és érrendszeri betegségek.
– Gasztroenterológiai betegségek.
– Légzőrendszeri betegségek.
– Természetgyógyászati urológiai betegségek.
– Központi idegrendszer betegségeinek terápiája.
– Anyagcsere-betegségek.
– Bőrgyógyászati betegségek.
– Biológiai daganatkezelés.
– Gyermekgyógyászati betegségek.
– Szemészeti betegségek.
– Füll-orr-gégészeti betegségek.

– Nőgyógyászati betegségek.

ALAPFELADAT KÖVETELMÉNYEI

a) Tevékenységét a vonatkozó jogszabályok és az etikai normák szerint végzi
A hallgató legyen képes:
– felsorolni az egészségügyi és szociális, valamint a társadalombiztosítás intézményrendszerét, feladatait, működésének alapelveit,
– alkalmazni a tevékenységre vonatkozó hatályos jogszabályokat,
– alkalmazni a vállalkozás működtetésével kapcsolatos alapvető jogszabályokat,
– tájékozódni a büntetőjogi felelősség alapelveiben,
– tevékenységének gyakorlása közben lelkiismeretességet, empátiás készséget, őszinteséget, tiszteletet tanúsítani,
– elfogadni, alkalmazni a titoktartási kötelezettséget,
– megfogalmazni az alapvető emberi értékeket,
– megfogalmazni a titoktartás megszegésének következményeit,
– ismerje a verbális iatrogénia fogalmát,
– megfogalmazni a szakmai etika alapkérdéseit (beteg, klienskiszolgáltatottság, felelősség),
– felismerni az egyes helyzetek, kapcsolatok etikai jellegű problémáit, megfogalmazni a helyes megoldásokat,
– tevékenységében a kompetenciahatárokat betartani.

A követelmények szakmai tartalma:
– tevékenységére vonatkozó jogi szabályozók (hatályos népjóléti tárgyú törvények és rendeletek, hatályos népjóléti tárgyú kormányrendeletek, hatályos népjóléti miniszteri rendeletek),
– kérelem–határozat,
– jogorvoslat,
– hatáskör,
– illetékesség,
– jogképesség, cselekvőképesség, képviselet,
– teljesítési kötelezettség,
– tájékoztatási kötelezettség,
– a beteg jogai,
– hozzájárulás a beavatkozáshoz,
– adatvédelem,
– titoktartási kötelezettség,
– kártérítés általános szabályai,
– a dokumentálás jelentősége a jogvédelemben,
– munkajog,
– közalkalmazottakról szóló törvény,
– a munkavállaló fegyelmi és kártérítési felelőssége,
– büntetőjogi fogalmak,
– büntetőjogi alkotmányos alapelvek,
– ártatlanság vélelme, független bíróság eljárása,
– büntetőjogi, anyagi jogszabályok, Btk. illeszkedő részei,
– büntetőjogi eljárások, büntető ügyekben eljáró szervek,
– egyes bűncselekmények,
– foglalkozás körében elkövetett vétségek,
– öngyilkosságban való közreműködés,
– eutanázia,
– segítségnyújtás elmulasztása,
– visszaélés kábítószerekkel,
– kuruzslás,
– etikai alapfogalmak,
– az erkölcsöt általában meghatározó tényezők,

– az erkölcs és a jog kapcsolata,
– az etikai értékek egyetemes érvényességének elve,
– a szolgáltatás etikája,
– a természetgyógyász munka presztízse,
– a természetgyógyász erkölcsi felelőssége,
– döntés–felelősség,
– konfliktusok,
– a beteg tájékoztatása,
– önrendelkezéshez való jog,
– a tájékoztatás kockázata (kompetencia, inkompetencia, etikai bizottságok),
– a természetgyógyászatra vonatkozó jogszabályok,
– a természetgyógyásszal szembeni követelmények,
– a természetgyógyász hatásköre, autonómiája,
– a természetgyógyász és a beteg kapcsolatának etikai alapkérdései,
– a betegfelvétel, fogadás etikája.

b) Kommunikációs feladatok végzése
A hallgató legyen képes:
– felidézni a kommunikáció alapfogalmait és felsorolni a dinamikai alapelveket,
– érdeklődően, figyelmesen meghallgatni a beteget/klienset,
– felismerni a másik személy viselkedésére gyakorolt hatását,
– felismerni a kommunikációs zavarokat és ezeket szükség szerint elhárítani,
– fejleszteni a verbális kommunikációs készségét,
– metakommunikációs jelzéseket értelmezni és az ezekkel kapcsolatos tapasztalatok alapján a kommunikációt tudatosan alkalmazni,
– megszerzett információt felhasználni szóban és írásban.

A követelmények szakmai tartalma:
– a kommunikáció fogalma,
– a kommunikációs folyamat elemei,
– a kommunikációs folyamat dinamikája,
– interperszonális kommunikációs helyzetek,
– kommunikációs zavarok,
– a kóros kommunikáció okai,
– a nyelvi kommunikáció hiányosságai,
– a kommunikációs zavarok leküzdése,
– a verbális kommunikáció,
– a nonverbális kommunikáció,
– a hiteles kommunikáció,
– a segítő magatartás jellemzői,
– a problémamegoldás stratégiájának elsajátítása, tapasztalatszerzés,
– a kommunikáció fázisai,
– kommunikációs technikák,
– szakmai kommunikációk,
– rosszhír közlése,
– alapkészségek a szakmai kommunikációban,
– az észleltek reprodukálása,
– meggondolatlan értékítéletek és következményeik.

c) Dokumentációs feladatok végzése
A hallgató legyen képes:
– a végzett tevékenységet írásban szakszerűen vezetni és értékelni, ennek alapján a beteg, kliens állapotát nyomon követni,
– a beteg, kliens dokumentációját rendszerezni, tárolni,
– orvosi beutalóban, illetve diagnózisban foglaltakat értelmezni,
– az egészségügyi szolgáltatáshoz társuló adminisztratív és dokumentációs feladatokat pontosan ellátni,
– felsorolni az okiratok kezelésének legfontosabb szabályait.

A követelmények szakmai tartalma:
– a természetgyógyászati tevékenység dokumentációja,
– a természetgyógyászati dokumentáció szakszerű vezetése,
– a természetgyógyászati dokumentáció felhasználása a minőségbiztosításban.

d) Munkájával kapcsolatos fertőtlenítő eljárásokat végez, betartja a higiénés előírásokat
Biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai feltételeket biztosít.
A hallgató legyen képes:
– megfogalmazni a rendelő működtetésére vonatkozó, valamint a balesetek megelőzésére szolgáló előírásokat,
– balesetmentes környezetet kialakítani,
– a fertőzés és a fertőző betegségek megelőzésének lehetőségeit alkalmazni, elvégezni a mindennapos gyakorlatban a fertőzések megelőzésével kapcsolatos egészségnevelési feladatokat,
– összefoglalni a fertőtlenítő szerek tárolásával kapcsolatos biztonsági előírásokat,
– megfogalmazni a fertőtlenítési eljárásokat,
– elvégezni az alapvető fertőtlenítési eljárásokat,
– biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai eszközöket biztosítani, karbantartani.

A követelmények szakmai tartalma:
– a fertőzés fogalma,
– a fertőzést befolyásoló tényezők,
– járványfolyamat mozgató erői,
– fertőzés közvetlen érintkezés útján,
– cseppfertőzés,
– nosocomiális infekciók általános járványtana,
– az infekciók megjelenési formái,
– a fertőzés okai,
– a fertőzés forrásai,
– fertőtlenítő szerek tárolásával kapcsolatos előírások,
– fertőtlenítő szerek,
– fertőtlenítési eljárások, alkalmazásuk,
– fertőző beteggel kapcsolatos teendők.

SPECIÁLIS FELADATOK KÖVETELMÉNYEI

a) Anamnézis-készítés
A hallgató legyen képes:
– a beteg, hozzátartozó kikérdezése révén, a kliens panaszait megérteni, rendszerezni,
– a gyógyító csoport tagjaitól az anamnézishez szükséges információkat megszerezni,
– a beteget – kínai orvosi gondolkodás szerint – kikérdezni, a panaszokat értelmezni,
– a dokumentáció és a beteg kikérdezése alapján tájékozódni, hogy a beteg a szükséges orvosi vizsgálatokon résztvesz-e,
– megítélni, hogy kiegészítő diagnosztikai és terápiás módszerek igénybevételére van-e szükség a beteg kezelése előtt,
– megállapításait beteg-anamnézisben írásban rögzíteni világos, áttekinthető okfejtéssel,
– a „kínai órá”-t alkalmazni.

b) Kezelési terv felállítása, eredményének megfelelő módosítása
A hallgató legyen képes:

– felállítani a kikérdezés és az orvosi vélemény alapján a kínai orvosi gondolkodás szerinti kezelési tervet, meghatározni a kezelés időtartamát, gyakoriságát, intenzitását, módját,
– az észlelt változásoknak megfelelően a kezelési tervet módosítani,
– a kliens/beteg állapotváltozásának megfelelően a masszázsterápia további folytatásának szükségességét, illetve a terápia befejezésének idejét megítélni (iatrogén ártalmakat elkerülni).

c) Tanácsadás, bizonyos kezeléselemek betanítása
A hallgató legyen képes:
– az akupresszúrás kezelést kiegészíteni megfelelő étrendi és mozgásgyakorlatokra vonatkozó tanácsokkal,
– a kezelés hatékonyabbá tétele érdekében a beteget vagy hozzátartozóját bizonyos kezelési eljárásokra megtanítani,
– a klienset/beteget szakszerűen felvilágosítani, vele egyenrangú partneri viszonyt kialakítani.

d) A tervek szerinti akupresszúrás kezelés
A hallgató legyen képes:
– az akupresszúrás kezelést, valamint a kínai masszázst szakszerűen, önállóan végrehajtani,
– kivitelezni a serkentés és csillapítás masszázstechnikáját.

e) Speciális dokumentációs feladatok
A hallgató legyen képes:
– a kliens/beteg kezeléseket, terápiás eljárásokat (az érintett pontok, vezetékek) felsorolni, rögzíteni a masszázs időtartamát és jellegét (pl. Szív–8-as pont nyomása percenkénti tizes gyakorisággal 5 percig).

f) Segédkezés természetgyógyász, akupunktőr orvos rendelőjében
A hallgató legyen képes:
– akupunktúra eljárás során használt eszközöket előkészíteni, a kezelés után az eszközöket sterilezésre előkészíteni,
– akupunktúra során segédkezni (beteg mozgatása, rögzítése),
– a beteget/klienset folyamatosan megfigyelni,
– az akupunktúra során használatos műszereket, eszközöket szakszerűen, higiénikusan karbantartani,
– az akupunktúrás kezelésre járó betegek dokumentációját vezetni,
– a kezelés közben manuális tűstimulációt végezni,
– a kezelés végeztével a tűket eltávolítani, a beteget ellátni.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei

1.1. [1] Iskolai végzettség:
– érettségi végzettség.

1.2. Általános természetgyógyászati ismeretek modul, egészségügyi modul eredményes vizsgával történő teljesítése.

1.3. Akupresszőr képzési program, elméleti blokk (alap, speciális modul) teljesítése.

1.4. Igazolt szakmai gyakorlat
– 2 hét orvos-természetgyógyászati rendelőben,
– 1 hét távolkeleti mozgásoktató mellett,
– 2 hét hagyományos kínai orvosi rendelőben, vagy akupunktúrás orvosi rendelőben.

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 1.

A szakmai gyakorlat orvos-természetgyógyászati rendelőben, a távolkeleti mozgásoktató mellett, a hagyományos kínai orvosi, illetve akupunktúra rendelőben végezhető.

A szakmai gyakorlat elvégzéséről szóló igazolást a szakmai vizsgára jelentkezés dokumentumaihoz kell csatolni.

2. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével:

A III. 2. pontban rögzített szakmai követelmények alapján a jelzett szintek szerint.

3. [1] A szakmai vizsga részei

3.1. [2] Szakmai gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsga helye független a vizsgázó saját munkahelyétől, a vizsga helyét az OKFŐ jelöli ki.

A gyakorlati vizsga az alábbi vizsgafeladatokból tevődik össze:

– adott személyen előre bejelölt pontok meghatározása, masszázstechnikájának bemutatása,

– szóban megnevezett pontok helyének megmutatása élő személyen (lehet saját magán is) és masszázstechnikája,

– egy adott beteg teljes körű állapotfelmérése; itt a klienssel kialakított kapcsolatot is kell értékelni,

– egyéb technikai eszközök használata (moxa, köpöly stb.).

3.2. Szakmai elméleti vizsga

Témakörei:

– Hagyományos kínai orvoslás elmélete, kórtana, diagnosztikája és kezelési elvei.

– Betegségek kezelése az akupresszőr gyakorlatban.

– Egyéb technikai eszközök használatának elmélete.

– Kínai masszázs alapjai.

– Etikai ismeretek.

3.2.1. [3] Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a fenti témakörök szakmai követelményei alapján szerkesztett feladatlapot oldanak meg a vizsgázók. A feladatlapot az OKFŐ központilag adja ki.

3.2.2. Szóbeli vizsga [4]

Célja:

– a tesztvizsga hiányosságainak, hibás válaszainak megbeszélése;

– a szakmai elméleti ismeretek tudásszintjének felmérése.

A szóbeli vizsga során a fenti témakörökben kérdéseket kell megválaszolni:

– a kínai masszázs története és főbb iskolái;

– a masszázs hatékonyságának alapjai (a Yin és a Yang regulációja, az akupunktúrás csatornák, a Qi, a vér és a szervek kapcsolata, az izmok, ínak, csontok és ízületek masszázsa, az erősítő és szétoszlató masszázs funkciók, a masszázs mechanikájának tanulmányozása);

– a Yi Jin Jing és a Shaolin Neigong iskolák szerinti masszázstechnikák;

– a 14 fővezeték, 8 különleges vezeték, összekötő vezetékek elhelyezkedése;

– a leggyakrabban használt pontok elhelyezkedése, indikációja és masszázstechnikája;

– felnőtt masszázs;

– gyermek masszázs;

– az egyes betegségek szerinti masszírozás;

– önmasszázs egészségmegőrzésre és betegségek gyógyítására;

---

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ea).
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 2.
3 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 3.
4 Módosította: 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ea).

– a fülpontok anatómiája és indikációi,
– a pontkiválasztás alapjai (pl. „anya–gyermek” szabály);
– az állapotfelmérés módszerei;
– kezelési elvek és pontválasztás, kezelési technika megválasztása;
– kínai masszázs alapjai és használata.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

4.[1] A vizsgázók teljesítményének értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

ALTERNATÍV MOZGÁS- ÉS MASSZÁZSTERÁPEUTA

I. A szakképesítésre vonatkozó adatok

1. Szakképesítés megnevezése: alternatív mozgás- és masszázsterápeuta
2. Képzés formája: iskolarendszeren kívüli

II. A szakképesítés munkaterülete

A munkaterület rövid, jellemző leírása:
A mozgás- és masszázsterápeuta a nyugati medicina szerinti diagnózis alapján speciális természetgyógyászati állapotfelmérő módszerek elvégzése után, olyan, a távol-keleti gyógyászatban ismert mozgássorok végzésére tanítja meg betegét/kliensét, amelyek annak gyógyulását/egészségmegőrzését mint kiegészítő gyógymód szolgálja. Kompetencia szintjén masszázsterápiát végez.
A mozgás- és masszázsterápeuta dolgozhat rendelőben vagy csoportos mozgásprogramok vezetésére alkalmas teremben, tornateremben.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

– Természetgyógyászati nómenklatúrát alkalmaz.
– Betartja kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint.
– Tevékenysége során alkalmazza a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit.
– Munkája során felhasználja az alternatív mozgás- és masszázsterápia ismereteit.
– Munkája során alkalmazza anatómiai, élettani, kórtani és elsősegélynyújtási ismereteit.
– Tevékenysége során alkalmazza klinikai alapismereteit.

Alapfeladatok:
– Tevékenységét a vonatkozó jogszabályok és az etikai normák szerint végzi.
– Kommunikációs feladatok végzése.
– Dokumentációs feladatok végzése.
– Munkájával kapcsolatos fertőtlenítő eljárásokat végez, betartja a higiénés előírásokat.
– Biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai feltételeket biztosít.

Speciális feladatok:
– Anamnézis-készítés.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § eb), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § eb).

– Kezelési terv, a beteg/kliens állapotának megfelelő mozgássor, program felállítása.
– A mozgásprogram bemutatása, elméleti hátterének ismertetése, és a gyakorlatok betanítása.
– Csoportos egészségmegőrző vagy egy speciális betegségcsoportra összeállított mozgásprogram vezetése.
– Beteg/kliens megfigyelését végzi a mozgássor, program alatt.
– Masszázsterápia végzése.

2. Követelmények

2.1. A legfontosabb feladatcsoportok követelményei:
A hallgató legyen képes:
– ismertetni és használni a természetgyógyászati nómenklatúrát,
– jogi és etikai ismeretei alapján betartani kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint,
– alkalmazni tevékenysége során a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit,
– felhasználni a hagyományos távol-keleti gyógyászati ismereteit,
– az anamnézis készítéséhez a tevékenység szakszerű végzéséhez legyen képes alkalmazni anatómiai, élettani, kórtani, elsősegélynyújtási és klinikai ismereteit,
– alkalmazni a masszázsterápiával kapcsolatos ismereteit, elvégezni a masszázsterápiát.

2.2. A követelmények szakmai tartalma:

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyzik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával

ALAPFELADAT KÖVETELMÉNYEI: megegyzik az akupresszőr szakképesítés alapkövetelményeivel

SPECIÁLIS KÖVETELMÉNYEK

a) Anamnézis-készítés
A hallgató legyen képes:
– a beteget megfelelően kikérdezni, panaszait megérteni,
– a beteg kínai, illetve ájurvédikus orvosi gondolkodás szerint kikérdezni, a panaszokat értelmezni,
– a dokumentáció és a beteg kikérdezése alapján tájékozódni, hogy a beteg a szükséges orvosi vizsgálatokon részt vesz-e,
– megítélni a kiegészítő diagnosztikai és terápiás módszerek igénybevételének szükségességét.

b) Kezelési terv, a beteg/kliens állapotának megfelelő mozgássor, program felállítása
A hallgató legyen képes:
– az akadémiai vagy a távol-keleti orvosi diagnózis alapján a sérült energiapályák helyreállítása céljából megfelelő gyakorlatokat összeállítani,
– megállapítani a gyakorlatok sorrendiségét, intenzitását, időtartamát az egyén állapotának figyelembevételével,
– a „kínai óra” alkalmazására.

c) A mozgásprogram bemutatása, elméleti hátterének ismertetése és a gyakorlatok betanítása

A hallgató legyen képes:
– a klienset a lehető legrészletesebben felvilágosítani azokról az energetikai folyamatokról, amelyek az aktuális tünetképet előidézték,
– részletesen felvilágosítani az energiatisztulás, -áramlás, -felvétel szükséges módjairól,
– a gyakorlatokat, energiaáramoltatási módszereket pontosan betanítani, és a mozdulatokat, mozdulatsorokat fo1yamatosan ellenőrizni,
– távol-keleti relaxációs technikákat megtanítani,
– az elméleti ismereteket megfelelő szinten átadni,
– az aktuális egészségi állapotnak megfelelő gyakorlatokat bemutatni és betanítani,
– a megfelelő légzéstechnikát alkalmazni, betanítani.

d) Csoportos egészségmegőrző vagy egy speciális betegségcsoportra összeállított mozgásprogram vezetése
A hallgató legyen képes:
– a csoport általános műveltségének, egészségi állapotának megfelelő mozgásprogramot levezetni, közben rövid elméleti előadásokat tartani,
– ellenőrizni, korrigálni az egyéni gyakorlatok végzését és elsajátítását.

e) Masszázsterápia végzése
A hallgató legyen képes alkalmazni masszázsterápiával kapcsolatos ismereteit, elvégezni a masszázsterápiát.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei

1.1. [1] Iskolai végzettség:
– érettségi végzettség.

1.2. Általános természetgyógyászati ismeretek modul, egészségügyi modul eredményes vizsgával történő teljesítése.

1.3. Alternatív mozgás- és masszázsterapeuta képzési program, elméleti blokk (alap, speciális modul) teljesítése.

1.4. Igazolt szakmai gyakorlat
– 2 hét orvos-természetgyógyászati rendelőben,
– 1 hét hagyományos kínai orvosi rendelőben, vagy akupunktúrás orvosi rendelőben,
– 2 hét gyógytornász mellett,
– 50 óra valamely alternatív mozgás- és masszázsterapeuta mellett.
A szakmai gyakorlat orvos-természetgyógyászati rendelőben, alternatív mozgás- és masszázsterapeuta mellett, hagyományos kínai orvosi, illetve akupunktúra rendelőben végezhető.
A szakmai gyakorlat elvégzéséről szóló igazolást a szakmai vizsgára jelentkezés dokumentumaihoz kell csatolni.

2. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével:

A III. 2. pontban rögzített szakmai követelmények alapján a jelzett szintek szerint.

3. A szakmai vizsga részei

3.1. [2] Szakmai gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsga helye független a vizsgázó saját munkahelyétől, a vizsga helyét az OKFŐ jelöli ki.

---

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 4.
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 5.

A gyakorlati vizsga az alábbi vizsgafeladatokból tevődik össze:

Qi Gong
– A gyakorláshoz szükséges alapvető pozíciók bemutatása (álló, ülő, fekvő). Általános kondícionáló, harmonizáló mozgássor és pozíciók bemutatása.
– Gyakorlatok az öt elem, illetve energiapáholy harmonizálására.
– A nyolc bársonyos gyakorlat – Ba Duan Jin.
– Az öt állat gyakorlata Wu Qing Xi.
– Az egyes ízületekre ható gyakorlatok bemutatása.

Tai Chi Chuan
– A nyolc állás – öt lépés.
– A Yang-iskola öt elemet stimuláló gyakorlatai.
– Elsődlegesen a felső végtagot erősítő mozgáskombinációk. Elsődlegesen az alsó végtagot erősítő mozgáskombinációk.

Do In
– Általános masszázs a pangások oldására.
– Tonizáló masszázs bemutatása, Szedáló masszázs bemutatása.
– Az öt elem harmonizálására szolgáló masszázsok bemutatása.
– A fejmeridiánok pangását oldó/szellemi funkciót javító masszázs.
– A szemfunkciót javító masszázs.

Wai Tan Kung
– Meridiánokra ható gyakorlatok.
– Zang-Fu-kra ható gyakorlatok.
– Ízületekre ható gyakorlatok
– Általános hatású gyakorlatok.

Jóga
– A jóga légzéstechnikáinak bemutatása és magyarázata.
– A gerincre ható ászanák bemutatása, indikációk, kontraindikációk.
– A keringésre és a hormonrendszerre ható ászanák bemutatása, indikációk, kontraindikációk.
– A belső szervekre ható ászanák bemutatása, indikációk, kontraindikációk.

Masszázsterápia
– Thai masszázs.
– Yumeiho masszázs.
– Shiatsu.
– Do-in önmasszázs.

A vizsgafeladat összetevő elemei:
Megadott tünetképpel, funkciózavarral rendelkező beteg/kliens számára a hat főtantárgy (Qi Gong, Tai Chi Chuan, Do In, Wai Tan Kung, jóga, masszázsterápia) közül kettőből megfelelő mozgás-, masszázs és légzéskombináció összeállítása és bemutatása.

A gyakorlati vizsga ideje maximum 30 perc.

3.2. Szakmai elméleti vizsga

Témakörei:
– Hagyományos kínai orvoslás elmélete, kórtana.
– A védikus filozófia, különböző jógairányzatok elmélete, az ájurvéda kórtana.
– Állapotfelmérő módszerek a alternatív mozgás- és masszázsterapeuta praxisban.
– Svéd masszázs
  = sportos,
  = betegség szerinti kezelés.
– Thai masszázs.
– Yumeiho masszázs

– Shiatsu.
– Sneider.
– Alexander technika.
– Relaxációs masszázs.
– Energia masszázs.
– Nemes kővel történő masszázs.
– Do-in önmasszázs.
– Svéd-vízi masszázs-mozgatás.
– Földi-féle nyirokmasszázs.
– Vodder-féle kötőszöveti masszázs.
– Reflexzóna masszázs.
– Akupresszúra masszázs.
– A relaxáció, meditáció, immagináció elméleti alapjai.
– Jogi, etikai ismeretek.

3.2.1. [1] Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a fenti témakörök szakmai követelményei alapján szerkesztett feladatlapot oldanak meg a vizsgázók. A feladatlapot az OKFŐ központilag adja ki.

3.2.2. Szóbeli vizsga

Célja:
– a tesztvizsga hiányosságainak, hibás válaszainak megbeszélése;
– a szakmai elméleti ismeretek biztos tudásának felmérése.

A szóbeli vizsga során az alábbi témakörökben kell kérdéseket megválaszolni:
– az alternatív mozgás- és masszázsterapeuta kompetenciája,
– a kezelőorvossal való kapcsolattartás,
– más természetgyógyász szakemberekkel való kapcsolattartás,
– a szakma jelentőségének túlhangsúlyozásából eredő veszélyek,
– teendők komplikációk fellépése esetén,
– adminisztráció,
– etikus viselkedés, negatív információk kezelése,
– titoktartási kötelezettség a gyakorlatban.

4. [2] A vizsgázók teljesítményének értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

ÉLETMÓD-TANÁCSADÓ ÉS TERAPEUTA

I. A szakképesítésre vonatkozó adatok

1. Szakképesítés megnevezése: életmód-tanácsadó és terapeuta
2. Képzés formája: iskolarendszeren kívüli

II. A szakképesítés munkaterülete

A munkaterület rövid jellemző leírása:
Az életmód-tanácsadó élménycentrikus módszeregyüttes alkalmazásával segít a klienseinek életmódjuk átalakításában – a civilizációs betegségek, testi-lelki ártalmak csökkentése vagy kiküszöbölése, egészségük megőrzése vagy helyreállítása érdekében.

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 6.
2 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ec), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ec).

Az életmódot átalakítani tudó valamennyi természetgyógyászati ágban (távolkeleti mozgásoktatás, egészséges táplálkozás, rendterápia, természetes masszázsoktatás, gyógynövényismeret, hidroterápia, helyes légzéstechnikák) jártassággal rendelkezik, ismeri a mentálhigiéne alapelveit és mindezeket együttesen alkalmazza a beteg vagy a kliens életmódjának átalakítása érdekében.

Az életmód-tanácsadó a szabadidő kulturált, tartalmas eltöltése terén primer prevenciós feladatokat (művelődési központok, magánvállalkozások, utazási irodák) lát el, míg az egészségügyben specializálódik a betegellátás és -gondozás során hiányterületet képező egészségnevelési feladatok hatékony ellátására. A családorvos, kórházi orvos, gondozóintézeti szakorvos betegeket küld az életmód-tanácsadóhoz, hogy annak életmódi nevelésével a szokványos gyógyszeres terápiát kiegészítse.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok

– Természetgyógyászati nómenklatúrát alkalmaz.
– Betartja kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint.
– Tevékenysége során alkalmazza a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit.
– Munkája során felhasználja a hagyományos távolkeleti gyógyászati ismereteit.
– Munkája során alkalmazza anatómiai, élettani, kórtani és elsősegélynyújtási ismereteit.
– Tevékenysége során alkalmazza klinikai alapismereteit.

Alapfeladatok:
– Munkáját a vonatkozó jogszabályok és az etikai normák szerint végzi.
– Kommunikációs feladatok végzése.
– Dokumentációs feladatok végzése.
– Munkájával kapcsolatos fertőtlenítő eljárásokat végez, betartja a higiénés előírásokat.
Biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai feltételeket biztosít.

Speciális feladatok:
– Anamnézis-készítés.
– Tanácsadás.
– A kliens által alkalmazható eljárások bemutatása, az elméleti alapok szemléletes elmagyarázása.
– Gyermekek és felnőttek részére előadás tartása az egészséges életmód témakörében.
– Segítségnyújtás a problémahelyzetekben.
– Meggyőzés, véleményformálás.
– Konzultáció és team-munkában való együttműködés természetgyógyásszal, orvossal, pszichológussal.

Speciális feladatok részletesebb meghatározása:
– Célzott beszélgetés.
– Empátiás meghallgatás.
– Szakszerű tájékozódás a beteg dokumentációjában.
– Segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása.
– Tanácsadási tevékenység előkészítése, megtervezése (eszközök, módszerek).
– Információátadás.
– A kliens szükségleteinek és lehetőségeinek felismerése, tisztázása.
– A csoport szükségleteinek és igényeinek felmérése.
– A tények rendszerszemléletű elemzése.

– Előadástartás.
– Vita vezetése.
– Szemináriumi feldolgozás vezetése.
– Alkalmazza a szemléltetés alapvető módszereit, eszközeit.
– Készségfejlesztő tréningcsoportban való közreműködés. [1]
– Esetmegbeszélő csoport vezetésében való közreműködés. [2]
– Mozgás- és mozgatásterápia szakszerű bemutatása és irányítása.
– A tanácsadó munka dokumentálása.
– Gyógynövénygyűjtés és -meghatározás.
– Az egészségmegőrző táplálkozási rendszerek elméleti ismertetése és gyakorlati bemutatása.
– A víz- és a természeti elemterápiák elméleti ismertetése és gyakorlati bemutatása.
– Talpmasszázs, bioenergetikusi munka, akupresszúra, keleti masszázs (csak külön kiképzés esetén).
– Méregtelenítő terápiák ismertetése és irányítása.
– Közösségszervezés.
– Kulturális animáció.
– Túravezetés.
– Szabadidő menedzselés.

2. Követelmények

2.1. A legfontosabb feladatcsoportok követelményei:

A hallgató legyen képes:
– ismertetni és használni a természetgyógyászati nómenklatúrát,
– jogi és etikai ismeretei alapján betartani kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint,
– alkalmazni tevékenysége során a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit,
– felhasználni a hagyományos távolkeleti gyógyászati ismereteit,
– az anamnézis készítéséhez a tevékenység szakszerű végzéséhez legyen képes alkalmazni anatómiai, élettani, kórtani, elsősegélynyújtási és klinikai ismereteit.

2.2. A követelmények szakmai tartalma:

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

ALAPFELADAT KÖVETELMÉNYEI: megegyezik az akupresszőr szakképesítés alapfeladat követelményeivel.

SPECIÁLIS KÖVETELMÉNYEK
a) Anamnézis-készítés
A hallgató legyen képes:
– a beteg/kliens megfelelő kikérdezése révén panaszainak, problémájának teljességét megérteni,
– a panaszok kezdetének idejétől azok időrendi változását értelmezni,
– a dokumentáció és a beteg kikérdezése alapján tájékozódni, hogy a beteg a szükséges orvosi vizsgálatokon résztvesz-e.

b) Tanácsadás

1 Kizárólag egészséges személyeknek, arra kiképzett csoportvezető mellett.
2 Kizárólag egészséges személyeknek, arra kiképzett csoportvezető mellett.

A hallgató legyen képes:
– az anamnézis és az észlelt elváltozások alapján a beteg számára egy pontokba szedett egyénre szabott életmódi programjavaslatot összeállltani,
– meghatározni az előírt életmódi program megtanításához szükséges kezelés, illetve konzultáció számát, időrendjét, módszerét,
– a szükséges orvosi, pszichológiai, pszichoterápiás, természetgyógyászati vizsgálatokra és kezelésekre a klienset/beteget továbbküldeni.

c) A kliens által alkalmazható eljárások bemutatása, az elméleti alapok szemléletes elmagyarázása
A hallgató legyen képes:
– röviden beszámolni a természetgyógyászat, egészségnevelés, egészségmegőrzés legfontosabb elméleti kérdéseiről,
– felismerni 50 gyógynövényt, ismertetni alkalmazásukat,
– bemutatni, illetve oktatni legalább két (dinamikus, illetve statikus) mozgásformát, valamilyen egész testmasszázst, az egyik relaxációs technikát,
– „bölcsességfórum” vezetésére (másokat inspirálva, véleményük leblokkolása nélkül),
– rövid jógameditációt vezetni,
– légzésgyakorlatot vezetni,
– gyógynövény-felismerő túrát vezetni,
– ismereteket átadni az életmód szociológiai és egészségügyi vonatkozásairól,
– kiscsoport-foglalkozásokat vezetni (társvezetőként), kezelni a csoportdinamikai jelenségeket, s legyen képes felsorolni a kiscsoportokban feldolgozható életmód, illetve életmódváltási problémákat,
– életmódtábort szervezni és vezetni.

d) Gyermekek és felnőttek részére előadás tartása az egészséges életmód témakörében
A hallgató legyen képes:
– a hallgatóság figyelmét az egészséges életmódra vonni,
– az életkori sajátosságokat figyelembe véve munkáját megtervezni,
– előkészíteni a tanácsadási tevékenységet,
– alkalmazni a szemléltetés alapvető módszereit és eszközeit,
– alkalmazni a segítségadás, ösztönzés módszereit,
– alkalmazni a pozitív magatartásformák, modellek közvetítésének direkt módszereit (elbeszélés, tények, jelenségek bemutatása, személyes példaadás),
– alkalmazni a pozitív visszajelzés, értékelés módszereit,
– logikus, tematikus rendszerben felépíteni az egészséges életmód, természetgyógyászat témába tartozó bármely területéről tartandó előadás menetét,
– gyermekek figyelmét az egészséges életmód témáival lekötni.
e) Segítségnyújtás a problémahelyzetekben
A hallgató legyen képes:
– empátiás meghallgatásra,
– a kliens szükségleteit és lehetőségeit felismerni, megfogalmazni, közvetíteni,
– a beteget/klienset szakemberhez irányítani.

f) Meggyőzés, véleményformálás,
A hallgató legyen képes:
– saját példájával modellt nyújtani az egészséges életmód gyakorlására,
– holisztikusan gondolkodni,
– rendszerszemléletűen, teljességre törekvően, pozitívan gondolkodni,
– nyitottságot tanúsítani a különböző emberek, filozófiai irányok és a transzcendencia felé, valamint a saját nemzeti hagyományok és más nemzetek hagyományai iránt,
– tájékozódni a filozófiában és a határtudományokban, a humán és mélyökológiában,
– integrálni a test-lélek-szellem között, valamint a külső és belső megélés között,

– ökomenikus szemléletet kialakítani,
– a személyiség ismertetőjegyeit, és az egyes korosztályok jellemzőit figyelembe véve logikusan érvelni a természetes, egészséges életmód mellett.

g) Konzultáció és team-munkában való együttműködés diplomás természetgyógyásszal, orvossal, pszichológussal
A hallgató legyen képes:
– saját kompetenciahatárait betartani és ismerni az együttműködő szakemberek kompetenciahatárait, feladatait,
– az együttmüködő szakembert írásban informálni a végzett munkáról, felhívni a figyelmet a kezelés/tanácsadás kulcskérdéseire.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei
1.1. [1] Iskolai végzettség: felsőoktatási intézményben megszerzett oklevél (BA/BSc, MA/MSc, egyetemi, főiskolai).

1.2. Általános természetgyógyászati ismeretek modul, egészségügyi modul eredményes vizsgával történő teljesítése.

1.3. Életmódtanácsadó képzési program, elméleti blokk (alap, speciális modul) teljesítése.

1.4. [2] Igazolt szakmai gyakorlat
– 2 hét orvos-természetgyógyászati rendelőben,
– 1 hét alternatív mozgás- és masszázsterapeuta mellett,
– 4 hét életmódtábor-asszisztálás képzett életmód-tanácsadó mellett,
– 2 hét életmód-tanácsadó rendelőben és életmód klubban.
Megélt gyökeres életmódváltás legalább kétéves saját élményű tapasztalatról esettanulmány készítése, bemutatása.

2. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés

– Felsőoktatási intézményben megszerzett szakképesítés szakirányának megfelelő tantárgyakból a vizsgázó felmenthető (pl. pszichológusok a pszichológiai témákból).

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A III. 2. pontban rögzített szakmai követelmények alapján a jelzett szintek szerint.

4. A szakmai vizsga részei

4.1. [3] Szakmai gyakorlati vizsga
A gyakorlati vizsga helye független a vizsgázó saját munkahelyétől, a vizsga helyét az OKFŐ jelöli ki.
A gyakorlati vizsga az alábbi vizsgafeladatokból tevődik össze:
A gyakorlati vizsga 3 napos életmódtábor formájában zajlik, melynek szervezését és lebonyolítását a húzott tételeknek megfelelő szereposztásban maguk a vizsgázók végzik. A vizsgázónak számot kell adnia arról, hogy a szakmai követelményeknek a gyakorlatban megfelel-e.

A gyakorlati vizsga feladatai a következők:
– Demonstrálás és foglalkozásvezetés.
– Gyógynövény-felismerő túra vezetése, gyógynövények felismerése és alkalmazásának tanítása.
– Két mozgásforma oktatásának demonstrálása.

1 Megállapítva: 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 3. §, 2. melléklet alapján. Hatályos: 2024. III. 1-től.
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 7.
3 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ed), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ed).

– Valamely relaxációs technika oktatásának demonstrálása.
– Rövid meditáció vezetése.
– Valamilyen légzésgyakorlat vezetése.
– Önismereti csoport vezetésében való közreműködés.
– Rövid túravezetés.
– Egészséges konyha a gyakorlatban.
– Táborvezetés és szervezés.
– Csoportdinamikai játékok irányítása.
– Tanácsadó munka dokumentálása.
– Legfontosabb nyomáspontok megjelölése.
– Rövid előadás az egészséges életmód valamely elméleti kérdéséről
= táplálkozás,
= mozgás,
= drog,
= alkohol,
= dohányzás,
= légzés.

4.2. Szakmai elméleti vizsga
Témakörei:
– Pszichológia, szociálpszichológia, egészségpszichológia.
– Egészségnevelés és klasszikus természetgyógyászat.
– Pedagógia.
– Jogi és etikai ismeretek.

4.2.1.[1] Írásbeli vizsga
Az írásbeli vizsgán a fenti témakörök szakmai követelményei alapján szerkesztett feladatlapot oldanak meg a vizsgázók. A feladatlapot az OKFŐ központilag adja ki.

4.2.2. Szóbeli vizsga
Célja:
A szakmai elméleti ismeretek tudásszintjének felmérése. A szóbeli vizsga során a vizsgázónak az alábbi témakörökben kell kérdéseket megválaszolnia:
Pszichológia, szociálpszichológia, egészségpszichológia:
– ön- és társismereti csoport (célja, szerkezete, működési módja, vezetése),
– kommunikációs készségfejlesztés (a kommunikáció modellje, csatornái, fejlesztési módjai),
– személyiség lélektan (a személyiség fogalma, szerkezete, dinamikája),
– szociálpszichológia – csoportlélektan (a csoport fogalma, szerkezete, fejlődése),
– egészségpszichológia (alapproblémák),
– a változás pszichológiája (a változással szembeni ellenállások és kezeléseik),
– pszichoterápia és személyiségfejlesztés (alapelvek és főbb módszerek),
– életmód-szociológia (fontosabb elméleti tételei és adatai),
– szabadidő szociológiája és pszichológiája (a szabadidő fogalma, funkciói, formái),
– pályaszocializáció (az életmód-tanácsadó személyi alkalmasságának főbb követelményei),
– kiégés (megelőzése, szupervíziója).
Egészségnevelés és klasszikus természetgyógyászat:
– holisztika (a holisztika fogalma, főbb megjelenési formái),
– természetgyógyászat (fogalma és története),
– táplálkozásterápia
= zsírok szerepe,
= szénnhidrátok szerepe,
= fehérjék szerepe,
= ásványi anyagok szerepe,
= vitaminok szerepe az egészséges táplálkozásban,

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 8.

= ételallergia,
= a táplálkozás módja,
= elterjedt táplálkozásmódok értékelése,
= gyógyító növényi táplálékok,
– légzésterápia,
– mozgásterápia,
– lazításterápia,
– fitoterápia,
– hidro-, balneo- és klímaterápia,
– masszázsterápia,
– életmódterápia,
– pedagógia,
– pedagógia és andragógia (a gyermek- és felnőttnevelés alapkérdései),
– a tanácsadás (elméletének és gyakorlatának főbb kérdései),
– előadói készségek fejlesztése, didaktika, retorika,
– oktatástechnika,
– ellenőrzés, értékelés.

5.[1] A vizsgázók teljesítményének értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

REFLEXOLÓGUS

I. A szakképesítésre vonatkozó adatok

1. Szakképesítés megnevezése: reflexológus
2. Képzés formája: iskolarendszeren kívüli

II. A szakképesítés munkaterülete

A munkaterület rövid, jellemző leírása:
A reflexológus a kéz, a láb és a fül reflexzónáit ujjnyomással vagy más mechanikai hatással kezeli.
Tájékozódik a beteg kórtörténetében, majd elkészíti a kezelési térképet, illetve a masszázstervet. A reflexológus határozza meg a kezelés menetét, a kezelendő zónák fontossági sorrendjét, egy-egy kezelés alkalmával a masszírozandó zónák számát, a kezelés időtartamát, a masszírozás erősségét, a kezelés ritmusát, valamint a kezelések gyakoriságát.
A reflexológus önállóan, a kezelési terv alapján végzi a kezeléseket. Ismeri a kezelés közben fellépő reakciókat, az esetleges kellemetlen mellék- és utóhatásokat, ismeri ezek kivédésének lehetőségeit, és képes a reakciók figyelembevételével a masszázsterv módosítására.
Felvilágosítja a pácienset a kezelés utáni reakciókról, és megmagyarázza azokat. Elkészíti a páciens számára az otthoni kezeléshez szükséges kezelési térképet, s ellátja a megfelelő utasításokkal, illetve tanácsokkal.

III. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok
– Természetgyógyászati nomenklatúrát alkalmaz.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ee), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ee).

– Betartja kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint.
– Tevékenysége során alkalmazza a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit.
– Munkája során felhasználja a hagyományos távolkeleti gyógyászati ismereteit.
– Munkája során alkalmazza anatómiai, élettani, kórtani és elsősegélynyújtási ismereteit.
– Tevékenysége során alkalmazza klinikai alapismereteit.

Alapfeladatok:
– Munkáját a vonatkozó jogszabályok és az etikai normák szerint végzi.
– Kommunikációs feladatok végzése.
– Dokumentációs feladatok végzése.
– Munkájával kapcsolatos fertőtlenítő eljárásokat végez, betartja a higiénés előírásokat.
– Biztonságos és folyamatos működéshez szükséges tárgyi, technikai feltételeket biztosít.

Speciális feladatok:
– Anamnézis-készítés.
– Kezelési terv felállítása, kontrollvizsgálat-eredménynek megfelelő módosítása.
– Tanácsadás, bizonyos kezeléselemek betanítása.

2. Követelmények

2.1. A legfontosabb feladatcsoportok követelményei:
A hallgató legyen képes:
– ismertetni és használni a természetgyógyászati nomenklatúrát,
– jogi és etikai ismeretei alapján betartani kompetenciahatárait a természetgyógyászatban előforduló vizsgálati és terápiás módszerek tudományos megítélése és a társszakmák kompetenciái szerint,
– alkalmazni tevékenysége során a klasszikus, modern, népi természetgyógyászati ismereteit,
– felhasználni a hagyományos távolkeleti gyógyászati ismereteit,
– az anamnézis készítéséhez a tevékenység szakszerű végzéséhez legyen képes alkalmazni anatómiai, élettani, kórtani, elsősegélynyújtási és klinikai ismereteit.

2.2. A követelmények szakmai tartalma:
EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

ALAPFELADAT KÖVETELMÉNYEI: megegyezik az akupresszőr szakképesítés alapfeladat-követelményeivel.

SPECIÁLIS FELADATOK KÖVETELMÉNYEI

a) Anamnézis-készítés
A hallgató legyen képes:
– a beteg dokumentációját rendszerezni, az orvosi beutalóban, illetve diagnózisban foglaltakat értelmezni,
– a beteg megfelelő kikérdezése révén panaszait megérteni,
– a dokumentáció és a beteg kikérdezése alapján tájékozódni, hogy a beteg a szükséges orvosi vizsgálatokon részt vesz-e.

b) Kezelési terv felállítása, eredményének megfelelő módosítása
A hallgató legyen képes:

– kezelési térképet elkészíteni,
– az állapotváltozásnak megfelelően a kezelési terv mindenkori módosítására,
– a kliens/beteg állapotváltozásának megfelelően a masszázsterápia szükségességének, illetve a terápia abbahagyása idejének megítélésére (iatrogén ártalmak elkerülésére).

c) Tanácsadás, bizonyos kezeléselemek betanítása
A hallgató legyen képes:
– a kezelés hatékonyabbá tétele érdekében a beteget (illetve hozzátartozóját) önmasszázsra, illetve masszázsra betanítani,
– a reflexológiai kezelést kiegészíteni megfelelő étrendi és mozgásgyakorlatokra vonatkozó tanácsokkal,
– a klienset/beteget szakszerűen felvilágosítani, vele egyenrangú partneri viszonyt kialakítani.

d) A tervek szerinti reflexológiai kezelés
A hallgató legyen képes:
– a masszázst előkészíteni (szükséges anyagok, eszközök, higiénés követelmények),
– a különböző masszázsfogásokat elvégezni,
– a bemelegítő-, harmonizáló- és levezető masszázsokat kivitelezni,
– a masszázst a megfelelő sorrendben elvégezni,
– a különböző zónákat, reflexpontokat megfelelően ingerelni,
– folyamatosan kapcsolatot tartani a pácienssel, a visszajelzéseket értékelni,
– a kezelés alatt vagy után fellépő mellék-, illetve utóhatásokat kezelni.

IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára jelentkezés feltételei

1.1. [1] Iskolai végzettség:
– érettségi végzettség.

1.2. Általános természetgyógyászati ismeretek modul, egészségügyi modul eredményes vizsgával történő teljesítése.

1.3. Reflexológus képzési program, elméleti blokk (alap, speciális modul) teljesítése.

1.4. Igazolt szakmai gyakorlat
– 1 hét orvos-természetgyógyászati rendelőben,
– 2 hét végzett reflexológus mellett.
A szakmai gyakorlat orvos-természetgyógyászati rendelőben, illetve reflexológus rendelőben végezhető.
A szakmai gyakorlat elvégzéséről szóló igazolást a szakmai vizsgára jelentkezés dokumentumaihoz kell csatolni.

2. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével:

A III. 2. pontban rögzített szakmai követelmények alapján a jelzett szintek szerint.

3. [2] A szakmai vizsga részei

3.1. [3] Szakmai gyakorlati vizsga
A gyakorlati vizsga helye független a vizsgázó saját munkahelyétől, a vizsga helyét az OKFŐ jelöli ki.
A gyakorlati vizsga feladatai:
– Előkészületek, a páciens előkészítése.
– Eszközök, anyagok, higiénés szabályok.

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 9.
2 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § eg).
3 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ef), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ef).

– A különböző masszázsfogások ismertetése.
– A masszázsfogások és a kezelés hatékonyságának összefüggése.
– Állapotfelmérési térkép készítésének menete.
– Kezelési térkép készítésének jellemzői.
– Bemelegítő-, harmonizáló- és levezető masszázs.
– A zónákban tapasztalt elváltozások fajtái és azok értékelése.
– A masszázs sorrendje, masszázsterv készítése.
– A kiválasztó szervrendszer zónáinak masszírozása.
– Masszázsprogram húgyúti betegségek esetén.
– A légzőszervrendszer zónáinak masszírozása.
– Masszázsfogások, technikák különböző légzőrendszeri betegségekben.
– Az emésztőrendszer zónái.
– Az egyes emésztőrendszeri zónák masszírozása.
– A máj és a hasnyálmirigy zónái és azok masszírozása.
– A masszázs menete különböző emésztőrendszeri betegségekben.
– Az immunrendszer és a nyirokszervek zónái.
– Az egyes nyirokszervi zónák masszírozása.
– Méregtelenítő és immunstimuláns masszázsprogramok.
– A hormonrendszer zónái.
– Az egyes endokrin zónák masszírozása.
– Masszázsprogram hormonrendszeri betegségekben.
– Az idegrendszer zónái.
– Az egyes idegrendszeri zónák masszírozása.
– Masszázsprogram különböző idegrendszeri betegségekben.
– Relaxáló masszázsprogram.
– Szempontok keringési betegségek esetén.
– Keringési gyengeség, elégtelenség reflexológiai vonatkozásai.
– A keringési szervek zónái.
– A szív zónáinak masszírozása, átfedési területek.
– Masszázsprogram különböző keringési betegségek, tünetek esetén.
– Az érzékszervi zónák és azok masszázsa.
– A nemi zónák és azok masszázsa.
– Masszázsprogram a különböző ivarszervi problémák esetén.
– A masszázs lehetősége terhesség esetén.
– Az ízületek, a gerinc és néhány izomcsoport zónája.
– Az egyes mozgásszervi zónák masszírozása.
– Masszázsprogram mozgásrendszeri betegségekben.
– A masszázsövezetek gyakorlati alkalmazása.

A vizsgafeladat összetevői:
– egy megadott anamnézis alapján terápiás terv készítése,
– dokumentáció készítése,
– masszázs végzése.

3.2. Szakmai elméleti vizsga
Témakörei:
– Hagyományos kínai orvoslás elmélete, kórtana, diagnosztikája és kezelési elvei.
– Betegségek kezelése az akupresszőr gyakorlatban.
– Egyéb technikai eszközök használatának elmélete.
– Kínai masszázs alapjai.
– Etikai ismeretek.
– Esettanulmány készítése egy betegről, amelyben a képzési programon elsajátított holisztikus szemlélet tükröződik (állapotfelmérés, terápiák idevonatkozó részei, nyomonkövetés).

3.2.1. [1] Írásbeli vizsga

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 7. § 10.

Az írásbeli vizsgán a fenti témakörök szakmai követelményei alapján szerkesztett feladatlapot oldanak meg a vizsgázók. A feladatlapot az OKFŐ központilag adja ki.

3.2.2. Szóbeli vizsga [1]

Célja:

– a tesztvizsga hiányosságainak, hibás válaszainak megbeszélése,
– a szakmai elméleti ismeretek tudásszintjének felmérése,
– az esettanulmány (dolgozat) megvitatása.

A szóbeli vizsga során a fenti témakörökben kérdéseket kell megválaszolni:

– a reflexológia története,
– anatómiai áttekintés, a kéz, a láb és a fül anatómiája,
– a masszázs élettani hatásainak áttekintése,
– a reflexológia hatásmechanizmusának elmélete,
– relatív és abszolút kontraindikációk,
– külső hatások megnyilvánulásai a zónákon keresztül,
– az életmód, és a táplálkozás hatása a reflexzónákra,
– az egyes kórképek reflexzónákra gyakorolt hatásai.

A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

4. [2] A vizsgázók teljesítményének értékelése

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

ALTERNATÍV FIZIOTERÁPIÁS TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység rövid leírása [3]

Az alternatív fizioterápiás ismeretekkel rendelkező személy alternatív fizioterápiás, hidroterápiás eljárásokat, főként hidegvízkezeléseket alkalmaz (lemosás, zuhany, pakolás, rész- és egészfürdő), életmódi elvek oktatását, mozgásterápiát, masszázst és gyógynövényeket alkalmaz.
Képesítés megnevezése: Alternatív fizioterapeuta.

Követelmények

1. A tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok

– A beteg kikérdezése, tájékozódás a beteg, kliens anamnézisében.
– Terápiás program összeállítása.
– A kliens által alkalmazható eljárások elméleti hátterének szemléletes elmagyarázása, tanácsadás.
– A hidroterápiás módszerek gyakorlati kivitelezése vagy betanítása.
– Szükség esetén az orvos tájékoztatása az elvégzett terápiákról.
– Kommunikációs, dokumentációs feladatok végzése.
– A kliens folyamatos megfigyelése.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

2. Szakmai követelmények

1 Módosította: 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § eg).
2 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § eh), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § eh).
3 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 1.

A hallgató legyen képes:
– szakszerű terminológiával kikérdezni a beteget, tájékozódni a beteg, kliens anamnézisében,
– terápiás programot összeállítani,
– egészséges életmóddal kapcsolatos tanácsadást végezni, szemléletes előadásmóddal elmagyarázni a kliens által alkalmazható eljárások elméleti hátterének ismereteit,
– elvégezni az alternatív fizioterápiás, hidroterápiás eljárásokat, kezeléseket,
– betanítani a klienst/beteget a hidroterápiás módszerek kivitelezésére,
– az orvost tájékoztatni az elvégzett terápiáról,
– a beteget folyamatosan megfigyelni,
– hatékony kommunikációt alkalmazni,
– információs, dokumentációs feladatokat elvégezni,
– összefoglalni a természetgyógyászati elemterápiák élettani és biokémiai értékelését,
– ismertetni a vízgyógyászat történetét,
– definiálni az alternatív fizioterápiás vízgyógyászat alkalmazásának alapelveit,
– ismertetni a légfürdő, légzésgyakorlatok, légzésterápia lényegét,
– elkülöníteni az alternatív fizioterápiás módszereket, kiemelni a fizioterápiás módszerek lényegét, javallatait, ellenjavallatait, technikáját.

A vizsga részei [1]

Gyakorlati vizsga
Egy anamnézissel meghatározott beteg részére alternatív fizioterápiás program összeállítása, kivitelezése, szakszerű dokumentálása.

Elméleti szóbeli vizsga témakörei
– A fizioterápia és a természetgyógyászati elemterápiák kapcsolata.
– A természetgyógyászati elemterápiák élettani és biokémiai értékelése.
– Vízgyógyászat története, mai gyakorlata.
– Alternatív fizioterápiás gyógyászat 5 pillére.
– Alternatív fizioterápiás vízgyógyászat alkalmazásának alapelvei.
– Légfürdő, légzésgyakorlatok, légzésterápia.

Alternatív fizioterápiás módszerek hatása, javallata, ellenjavallata, technikája
Lemosások:
– felsőtest,
– alsótest,
– teljes test,
– hasi.
Leöntések:
– hideg térd,
– váltott (hideg/meleg) térd,
– comb hideg,
– comb (meleg/hideg),
– lumbal forró,
– nyaki forró,
– kar hideg,
– kar váltott hideg/meleg,
– villámzuhany.
Pólyák:
– a pólyák segédanyagai,
– lábszárpólya,
– nedves harisnya,
– ágyékpólya,

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ei), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ei).

– mellkaspólya
= hideg,
= meleg,
– nyaki pólya – hideg.
Pakolások:
– szénazsák,
– túrópakolás,
– gőzkompressz,
– szívkompressz,
– hasi pakolás
= hideg,
= meleg.
Fejgőzölés.
Speciális módszerek.
Félfürdők, fürdők:
– fürdőadalékok,
– karfürdő
= hideg,
= melegedő,
= váltakozó hideg/meleg,
– lábfürdő
= hideg,
= melegedő,
= váltakozó hideg/meleg,
– ülőfürdő
= hideg,
= melegedő,
= váltakozó hideg/meleg,
= hideg félfürdő,
= meleg háromnegyedfürdő,
= meleg teljesfürdő,
= hideg leöntések meleg fürdők után.
Szauna.
Úszás mint terápia.
Helyes zuhanyzásról.
Forró whirlpool.
Szolárium.
Klímaterápia.
Hazánk gyógyvizei és jelentőségük.
Gyógynövények alkalmazása.
Masszázs élettani szerepe.
Frissítő masszázs.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [1]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

BIOENERGETIKUS TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység leírása [2]

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ej), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ej).
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 2.

A bioenergetikai ismeretekkel rendelkező személy, a továbbképzésének megfelelő gyógyító módszereket és állapotfelmérő módszereket kiegészíti bioenergetikai vizsgálatokkal és kezelésekkel, amelyek a következők lehetnek: bioenergetikai, radiesztéziai, ESP-n alapuló módszerek, USUI, Reiki, RAI Reiki (Tifar, Arolo), Human Energia Jógája, Mahikari, Biegelbauer-féle fényadás.
A bioenergetikus a bioenergia szintet befolyásoló tényezőket, az ember testének közvetlen környezetében levő energia és kémiai térben fellépő, műszerekkel minimálisnak, szubtoxikusnak, határérték alattinak nevezhető behatásokat empirikus ismeretei alapján értékeli, majd a saját energiamezőjének felhasználásával a betege, kliense energiamezőjének befolyásolására törekszik.
Képesítés megnevezése: Bioenergetikus.

Követelmények

1. A tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok, feladatok
– A beteg kikérdezése, tájékozódás a beteg anamnézisében.
– A beteg, illetve közvetlen környezetének bioenergetikai feltérképezése.
– A lakókörnyezet, használati tárgyak bioenergetikai feltérképezése.
– Tanácsadás.
– Bioenergetikai kezelés.
– Kommunikációs, információs, dokumentációs feladatok végzése.
– Beteg, kliens megfigyelés.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

2. Szakmai követelmények

A hallgató legyen képes:
– szakszerűen kikérdezni a beteget, tájékozódni a beteg anamnézisében,
– feltérképezni a beteg, illetve közvetlen környezetének bioenergetikai szintjét,
– feltérképezni a lakókörnyezet, használati tárgyak bioenergetikai szintjét,
– az egészséges életmóddal kapcsolatos tanácsokat szakszerűen átadni,
– hatékony kommunikációs technikákat alkalmazni,
– információs, dokumentációs feladatokat ellátni,
– összefoglalni a bioenergetika elméleti ismereteit,
– az ember energiamezejének anatómiai és pathológiás ismereteit és működését rendszerezni,
– a természetgyógyászati táplálkozástan energetikai vonatkozásait összefoglalni,
– felsorolni a bioenergia mérésének lehetőségeit és megfogalmazni a bioenergia mérésének korlátait,
– ismertetni a geopatikus, strukturális és anyagszerkezeti sugárzások lényegét, a sugárhatások csökkentésének lehetőségeit és korlátait.

Szakmai vizsga részei [1]

Gyakorlat:
A bioenergetikai vizsgálatok, kezelések megtervezése, elvégzése, dokumentálása.
A szóbeli vizsga során az alábbi témakörökben kell kérdéseket megválaszolni:
A bioenergetika elmélete, gyakorlata
– Az ember energiamezejének anatómiája, normális és pathológiás működése.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ek), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ek).

– Az aura és az energiaközpontok normális szerkezete extraszenzek tapasztalatai alapján.
– Az energiaáramlás zavarai a távol-keleti (kínai, indiai) orvosi elméletek alapján. Szerkezeti, színbeli stb. eltérések extraszenz tapasztalatok alapján.
– Ritmusok: akupunktúrás meridián ritmusok, asztrológiai hatások, bioritmusok energetikai hatása.
– Az energia (Prána, Chi) felvételét, áramlását kiegyensúlyozó módszerek: jóga, Chi-gong, Tai-chi, Do-in stb.
– Mentális technikák, szuggesztív, autoszuggesztív módszerek, imaginatív technikák energetikai hatása.
– Pozitív és negatív lelki beállítódás energetikai hatása.
– Tartós stressz energetikai hatása.
– Különböző, bioenergetika tárgykörébe tartozó technikák ismertetése.

A természetgyógyászati táplálkozástan energetikai vonatkozásai
– Az egyoldalú táplálkozás, túlzott böjt, diéta, hiányállapotok energetikai hátrányai. Az ételek elkészítési módjának energiaszintre gyakorolt hatása (mikrohullám, túlnyomás, egyéb főzési módszerek, illetve a nyers koszt energetikai összehasonlítása).
– Az ételek tartósításának, tárolásának energetikai hatása.
– Alkati különbségek hatása az egyén számára legegészségesebb táplálék kiválasztása szempontjából (Ajurvéda stb.).
– A táplálkozás hatása a jin jang egyensúlyra (makrobiotika).

A bioenergia mérésének lehetőségei és korlátai
– Érzékelés a kliensre és a vizsgálóra hangolva.
– A bioindikátor használata. Ingák használata (Rayotest, Körbler-féle bioindikátor, Béky-féle isis inga stb.).
– Reflexkiváltáson alapuló módszerek. Omura gyűrűteszt, Nogier-féle ariculorcardialis reflex stb.
– Műszeres vizsgálatok bioenergiamérők, aurafényképezés, Voll-féle elektrodiagnosztika.
– Ryodoraku, termovíziós felvétel stb.
– A radiesztézia elmélet, gyakorlat.

Geopatikus, strukturális és anyagszerkezeti sugárzások. A sugárhatások csökkentésének lehetőségei és korlátai
– A geopatikus sugárzások vizsgálatának történeti áttekintése.
– A Föld energetikai hálózata. Hartman, Curry háló.
– Föld alatti vízerek. Egyéb negatív sugárzások.
– Pozitív föld alatti sugárforrások.
– Egyéb természeti tárgyak (kövek, kristályok, növények) mint sugárforrások. Mesterséges tárgyak: csövek, vízvezeték, padlófűtés stb. mint negatív források. Körszimmetrikus és periodikus minták energetikai hatása. Egyéb strukturális sugárzások. Piramis, sztupa.
– Körbler-féle új homeopátia és egyéb rajzolt alakzatok energo-informatikai hatásán alapuló módszerek.
– A negatív és pozitív sugárzások élettani hatása. Növényeken végzett kísérletek.
– A sugárhatás csökkentésére alkalmazott módszerek.
– A különböző tradicionális bioenergetikai iskolák tanításának összevetése.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [1]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § el), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § el).

FITOTERÁPIA TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység rövid leírása [1]

A fitoterápia magában foglalja a betegek gyógynövényekkel vagy gyógynövénykészítményekkel (gyógyhatású anyagok) történő kiegészítő kezelését. Az alkalmazónak ismernie kell a növények fő hatóanyagait, azok hatását a szervezetre, a növények hatástani, illetve terápiás besorolását, alkalmazásuk módját, helyét és értékét a terápiás rendszerben. A gyógynövények és a tápláléknövények alkalmazása bizonyos esetekben átfedi egymást, ezért bizonyos táplálkozástani összefüggésekre is tekintettel kell legyen.
Képesítés megnevezése: Fitoterapeuta.

Követelmények

1. A tevékenység során előforduló legfontosabb feladatcsoportok
– A beteg kikérdezése, tájékozódás a beteg anamnézisében.
– Az alkalmazott terápiához fitoterápia hozzáillesztése.
– Egyénre szabott gyógynövény-receptúra összeállítása.
– Gyógynövényfelhasználásról, tea elkészítésről a beteg felvilágosítása.
– Kommunikációs, információs, dokumentációs feladatok.
– Tanácsadás.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

2. Szakmai követelmények

A hallgató legyen képes:
– szakszerű terminológiával kikérdezni a beteget, tájékozódni a beteg, kliens anamnézisében,
– alkalmazott terápiához fitoterápiát alkalmazni,
– egyénre szabott gyógynövény-receptúrát összeállítani,
– gyógynövényhasználatról, tea elkészítésről a beteget felvilágosítani,
– egészségneveléssel kapcsolatos tanácsokat adni,
– hatékony kommunikációs technikát alkalmazni,
– információs, dokumentációs feladatot ellátni.

A vizsga részei [2]

Gyakorlati vizsga:
Egy anamnézissel meghatározott beteg részére fitoterápiás program összeállítása, kivitelezése, szakszerű dokumentálása

Elméleti szóbeli vizsga témakörei:
– A gyógynövényekről általában.
– A fitoterápia története.
– A fitoterapeutikumok hatóanyag szerinti felosztása
= alkaloidtartalmú drogok,
= antraglikozid-tartalmú drogok,

1 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 3.
2 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § em), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § em).

= arbutintartalmú drogok,
= C-vitamin-tartalmú drogok,
= cserzőanyag-tartalmú drogok,
= csípős anyagokat tartalmazó drogok,
= flavonoidtartalmú drogok,
= illóolaj-tartalmú drogok,
= keserűanyag-tartalmú drogok,
= kumarintartalmú drogok,
= szaponintartalmú drogok,
= szénhidráttartalmú drogok,
= olajtartalmú drogok.
– Oki és tüneti kezelés a fitoterápiában.
– Receptúraképzés.
– Gyógynövények és mellékhatásaik.
– Tápcsatornára ható gyógynövények
= gyomorra ható gyógynövények,
= vékonybelekre ható gyógynövények,
= hasnyálmirigyre ható gyógynövények,
= máj- és epeműködésre ható gyógynövények,
= vastagbélre ható gyógynövények.
– Bőrbetegségek gyógynövénykezelése.
– Légúti betegségek gyógynövényei.
– Nyugtató hatású gyógynövények.
– Keringési rendszerre ható gyógynövények.
– Vérátáramlást segítő gyógynövények.
– Erekre ható gyógynövények.
– Húgyúti betegségek gyógynövényei.
– Immunstimuláns hatású gyógynövények.
– Aromaterápia
= illóolajok általános hatásai,
= aromaterápia módszerei,
= aromaterápia javallatai.
– Gyógynövények alkalmazási módjai.
– Apiterápia.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [1]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

FÜLAKUPUNKTÚRÁS ADDIKTOLÓGIAI TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység leírása [2]

A fülkagyló meghatározott pontjaiba, bőrbe bevezetett vékony, 0,3 mm-nél nem vastagabb és 1,5 cm-nél nem hosszabb akupunktúrás tű beszúrása. A szúrást mindkét fülbe szimmetrikusan végzik.
A beavatkozás célja: a szenvedélybetegek leszoktatása, méregtelenítés, akudetox, feszültségoldás. Hasznos kiegészítő módszer még álmatlanság, gyógyszermérgezés és elvonási tünetek esetén.
Képesítés megnevezése: Fülakupunktúrás addiktológus.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § en), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § en).
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 4.

Követelmények

1. A tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok megnevezése
– A rászorultak felkutatása.
– A rászorultakkal való kapcsolatkialakítás.
– A rászorultak kezelés helyére történő szállítása.
– A beteg kikérdezése, tájékozódás a beteg, kliens anamnézisében.
– Fülakupunktúrás kezelés elvégzése.
– Gondozás.
– Utóellátás.
– Tanácsadás.
– Kommunikációs, dokumentációs feladatok végzése.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

2. Szakmai követelmények

A hallgató legyen képes:
– felkutatni a rászorult klienseket, betegeket,
– segítő kapcsolatot kialakítani a rászorult egyénekkel, hozzátartozókkal,
– a rászorult egyéneket szakszerűen a kezelés helyére szállítani,
– a beteget kikérdezni, tájékozódni a beteg, kliens anamnézisében,
– a kezelési programot megtervezni,
– fülakupunktúrás kezelést elvégezni,
– gondozási feladatokat ellátni,
– utóellátási feladatokat ellátni,
– folyamatosan megfigyelni az egyént, klienset,
– tanácsadási feladatokat ellátni,
– hatékony kommunikációs technikát alkalmazni,
– dokumentációs feladatokat elvégezni,
– anatómiai, klinikumi, addikciós, akupunktúrás ismereteit alkalmazni.

Egyéb követelmények:
– A kezelő személye: stabil, addiktológiai szolgálatra hajlandóságot mutató, korábbi addiktológiai szolgálatot végző egyén. Legalább középfokú iskolai végzettséggel.
– A kezelés helye: a tisztifőorvosi ajánlásnak megfelelő helyiség: mosható falak, zárható szekrény, mosdó egy légtérben.
– A kezelés eszköze: a fenti méreteknek megfelelő akupunktúrás tűk. Az akupunktúrás tűk újrafelhasználása esetén hőlégsterilizátor használata kötelező, így biztosított, hogy a tűk a sterilitás elveinek figyelembevételével mindig ugyanahhoz a kezelt személyhez tartozzanak (üvegfóliában tárolva, névazonosítóval ellátva, és papírvatta dugóval lezárva).

A vizsga részei [1]

Gyakorlati vizsga
A kezelési program megtervezése, kezelés elvégzése, dokumentálása.

Elméleti-szóbeli vizsga témakörei:
– Az addikció mint világszerte az egyik legsúlyosabb közegészségügyi probléma.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § eo), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § eo).

– Az akupunktúrás eljárás lényege, alkalmazásának lehetőségei.
– Az akupunktúra és az akudetox rövid története.
– A fülakupunktúra felfedezése és kidolgozása.
– Az akudetox felfedezése és kidolgozása.
– Az akudetox koncepció lényege. Alkalmazásának területe.
– Az akudetox kezelés előnyei.
– Az akudetox és az egyéb akupunktúrás kezelések közötti különbségek.
– Szenvedélybetegségek.
– Álmatlanság, alvászavarok.
– Gyógyszermérgezések.

A kínai orvoslás alapfogalmai
I. Az egészség- és a betegségfogalom – keringéselméletből kiinduló – holisztikus megfogalmazása.
Az egyéb akupunktúrás megközelítések: a 12+2 kínai meridián és néhány fontos test-pont (helyük és indikációik)
II. Qi, a Yin-yang és a Jing fogalma
A biztonságos akupunktúrás kezelés irányelvei (WHO, 1996.)
Alkoholizmus: betegségfogalom és következményei
Egyéb drogfüggőségek, a drogok eltérő hatásmechanizmusai
III. Kínai pulzusdiagnózis alapjai
A kezelési program megtervezése
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [1]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

KINEZIOLÓGIAI TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység leírása [2]

A kineziológia a hagyományos távol-keleti gyógyászatra épülő gyógyítási és egészségfejlesztő rendszer, mely izomtesztek, speciális anamnézis felvétele, valamint speciális egyensúlyi és koordinációs technika segítségével oldja az ember távol-keleti megközelítés szerinti energiarendszerében levő blokádokat, kiegyensúlyozatlanságokat. A kineziológia az emberi képességek, készségek fejlesztésével, egészségmegőrzéssel foglalkozik azáltal, hogy a múltban és a jelenben elszenvedett stresszek, traumák negatív nyomait semlegesíti. A kineziológia az orvostudomány, a pszichológia és a pedagógia határterületén lévő készségfejlesztő, kiegészítő gyógyító rendszer.
Képesítés megnevezése: Kineziológus.

Követelmények

A tevékenység gyakorlása során előforduló legfontosabb feladatcsoportok
– Betegkikérdezés.
– Izomteszt.
– Terápiás program felállítása (korrekció).
– Otthoni kezelés betanítása, megerősítő gyakorlatok előírása.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § ep), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § ep).
2 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 5.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupresszőr szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

A vizsga részei [1]

Gyakorlati vizsga
Komplett izomtesztelés és stresszoldás betegen

Szakmai elméleti vizsga témakörei
– A kineziológia kialakulásának története.
– A kineziológia filozófiai háttere.
– Az izomteszt fiziológiai és energetikai háttere.
– Az izomteszt technikája.
– Meridiánok.
– Az egyensúly helyreállítása a kineziológiában.
– A tesztelésre használható izmok anatómiája.
– A táplálkozás és a kineziológia.
– Mozgásmódszerek a kineziológiában.
– A stressz.
– A kineziológia irányzatai.
– Kineziológia az öngyógyításban.
– Középvonal gyakorlatok.
– Nyújtási gyakorlatok.
– Energiagyakorlatok.
– Elmélyítő testtartások.
– A kineziológia eszközei.
– Az „egy agy” módszer alapjai, eszközei.
– Testkód.
– Fájdalomcsillapítás a kineziológiában.
– Önpusztító viselkedési minták.
– Fejlődéslélektan.
– Életkori krízisek.
– Tanulási, szakmai, életvezetési nehézségek.
– Képességfejlesztés.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [2]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

SZEMTRÉNING TOVÁBBKÉPZÉS

A tevékenység rövid leírása [3]

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § eq), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § eq).
2 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § er), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § er).
3 Módosította: 10/2025. (IV. 4.) BM rendelet 6. §, 6. melléklet 6.

A látásjavító szemtorna/szemjóga, látáshabilitáció, rehabilitáció: olyan komplex terápia, mellyel a rossz nézési szokásokból adódó látászavarok javíthatók, a fáradt szemizmok pihentethetők, a szem alkalmazkodó képessége tréning révén erősíthető. A Bates-módszer prevencióra és bizonyos szembetegségek esetén a szakorvosi kezelés kiegészítésére alkalmas.
Segítségével a csökkentlátást okozó szembetegségek esetén a látásmaradvány fokozható, progrediáló látáscsökkenés előrehaladása lassítható.
Képesítés megnevezése: Szemtréner.

Követelmények

1. A tevékenység során előforduló legfontosabb feladatok leírása

a) A beteg kikérdezése, tájékozódás a beteg anamnézisében.
b) Gyakorlatok betanítása
= nyak-váll torna,
= külső szemizom-torna; akupresszúra,
= a szem akarattól függetlenül működő izomzatának, illetve keringésének javítására ún. lengetés,
= nap-fényfürdő,
= szemeltakarás kézzel; tenyerezés, palming; a szem megnyugtatása, relaxálás, imaginálás,
= látás-nézés gyakorlatok,
= a Schneider-féle központi és perifériás látótérstimuláló gyakorlatok.
c) Kommunikációs, információs, dokumentációs feladatok.
d) Tanácsadás.

EGÉSZSÉGÜGYI MODUL: megegyezik az akupressző szakképesítés egészségügyi moduljával.

TERMÉSZETGYÓGYÁSZATI MODUL: megegyezik az akupressző szakképesítés természetgyógyászati moduljával.

2. Szakmai követelmények

A hallgató legyen képes:
– a beteget szakszerűen kikérdezni, tájékozódni a beteg anamnézisében,
– gyakorlatokat betanítani,
– hatékony kommunikációs technikát alkalmazni,
– beteget folyamatosan megfigyelni,
– információs, dokumentációs feladatokat ellátni,
– orvost tájékoztatni az elvégzett terápiáról,
– anatómiai, klinikai ismereteit munkája során alkalmazni,
– az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket átadni,
– alkalmazni relaxációs ismereteit.

A vizsga részei [1]

Gyakorlati vizsga
A tevékenység során előforduló legfontosabb feladatok 1. *b)* pontjában rögzített gyakorlatok szakszerű elvégzése, valamint a dokumentált esetek megvitatása.

Elméleti-szóbeli vizsga témakörei
– A szem felépítése.
– Szem körüli izmok anatómiája.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § es), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § es).

– A látás élettana.
– A szem alkalmazkodó képessége.
– A látást befolyásoló szembetegségek
= rövid távollátás,
= kancsalság,
= öregszeműség,
= hályogok,
= csőlátás,
= degeneratív szembetegségek.
– Kontraindikációk.
– A szemtorna működésének elmélete.
– A módszer kidolgozójának és továbbfejlesztőjének élettörténeti ismertetése.
– A szembetegségek pszichés okai.
– Lelki támogatás a terápia alatt.
– Életmód-étrend változtatás.
– A relaxáció.
– Életmód tanácsadás.
A konkrét szakmai tételeket az OKFŐ adja ki.

A vizsgázók teljesítményének értékelése [1]

A vizsgázók teljesítményének értékelését az OKFŐ által kiadott vizsgaszabályzat melléklete tartalmazza.

1 Módosította: 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 6. § et), 7/2024. (II. 12.) BM rendelet 4. § et).

TARTALOMJEGYZÉK

11/1997. (V. 28.) NM rendelet ---- 1
a természetgyógyászati tevékenység gyakorlásának egyes kérdéseiről ---- 1
1. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez ---- 3
Nem-konvencionális tevékenységek ---- 3
2. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez ---- 3
A természetgyógyászati tevékenységet végző személyek által nyilvántartandó adatok ---- 3
3. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez ---- 4
A természetgyógyászati rendelő kialakítására vonatkozó előírások ---- 4
4. számú melléklet a 11/1997. (V. 28.) NM rendelethez ---- 4
Természetgyógyászati tevékenységek szakmai és vizsgakövetelményei ---- 4
AKUPRESSZŐR ---- 4
I. A szakképesítésre vonatkozó adatok ---- 4
II. A szakképesítés munkaterülete ---- 4
III. A szakképesítés szakmai követelményei ---- 5
IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei ---- 18
ALTERNATÍV MOZGÁS- ÉS MASSZÁZSTERÁPEUTA ---- 20
I. A szakképesítésre vonatkozó adatok ---- 20
II. A szakképesítés munkaterülete ---- 20
III. A szakképesítés szakmai követelményei ---- 20
IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei ---- 22
ÉLETMÓD-TANÁCSADÓ ÉS TERAPEUTA ---- 24
I. A szakképesítésre vonatkozó adatok ---- 24
II. A szakképesítés munkaterülete ---- 24
III. A szakképesítés szakmai követelményei ---- 25
IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei ---- 28
REFLEXOLÓGUS ---- 30
I. A szakképesítésre vonatkozó adatok ---- 30
II. A szakképesítés munkaterülete ---- 30
III. A szakképesítés szakmai követelményei ---- 30
IV. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei ---- 32
ALTERNATÍV FIZIOTERÁPIÁS TOVÁBBKÉPZÉS ---- 34
BIOENERGETIKUS TOVÁBBKÉPZÉS ---- 36
FITOTERÁPIA TOVÁBBKÉPZÉS ---- 39
FÜLAKUPUNKTÚRÁS ADDIKTOLÓGIAI TOVÁBBKÉPZÉS ---- 40
KINEZIOLÓGIAI TOVÁBBKÉPZÉS ---- 42

SZEMTRÉNING TOVÁBBKÉPZÉS 43